

ประชุมหนังสือเก่า
ภาคที่ ๒

หม่อมเจ้าชายภักดีนารถ ม.ช, ม.ส.ม, ท.จ.ว, ร.ม.ป.ร. &
พิมพ์แจกในงานปลงศพสนองคุณหม่อมบาง หม่อมมารดา
ชั้นโรงอุทิศ
พ.ศ. ๒๕๕๘

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทย เฉลิมพานยศเส

คำนำ

หม่อมเจ้าชัยภักตินารธ ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอชั้น ๔ กรม
หมื่นวิเศษนารธนิภาธร จะทำการปลงศพสนองคุณหม่อมบาง
หม่อมมารดา ปรารถนาจะพิมพ์หนังสือแจกในงานศพ มาหา
ข้าพเจ้าช่วยการเลือกเรื่องหนังสือที่จะพิมพ์ หม่อมเจ้าชัยภักติ
นารธ เป็นกรรมการหอพระสมุดวชิรญาณ แลได้เอาพระไทยใส่
รวบรวมหนังสือเก่า ๆ มาช้านาน คำริที่ว่าหนังสือซึ่งขบถพิศัยได้
แต่งไว้แต่ก่อน อันเป็นหนังสือแต่งดี แต่เป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่
พอที่จะพิมพ์เป็นเล่มโดยลำพังเรื่องนั้น ๆ มีอยู่มาก ยิ่งหนังสือ
เก่าที่เป็นเรื่องยาวบ้าง สั้นบ้าง แต่ต้นฉบับเป็นอันตราหายสูญไป
เสียตอนหนึ่งสองตอน เป็นหนังสือแต่งดี แต่มีฉบับอยู่ไม่จบเรื่อง
หนังสือจำพวกนกขี้มีอยู่มาก หนังสือทั้ง ๒ จำพวกนี้ ยังไม่มี
โอกาสที่จะได้พิมพ์ให้แพร่หลาย นำเสียตายอยู่ หนังสือที่จะ
สูญสูญไปเสีย หม่อมเจ้าชัยภักตินารธทรงคำริเห็นว่า ที่
กรรมการหอพระสมุด ฯ รวมเรื่องพงษาวดารเกเร็ดต่าง ๆ แลพระ
ราชนิพนธ์ต่าง ๆ พิมพ์เป็นเล่ม เรียกว่าประชุมพงษาวดาร แล

(๒)

ประชุมพระบรมราชาธิบาย จัดแบ่งเป็นภาค ๆ รวมเรื่องได้พอ
เล่ม ๓ ก็พิมพ์เป็นภาค ๓ ดังนี้ เป็นทางคติทำให้หนังสือ
เรื่องสั้น ๆ แพร่หลาย เห็นควรจะจัดประชุมหนังสืออีกจำพวก ๓
กำหนดเป็นประชุมหนังสือเก่า ไม่ว่าจะความเรียงหรือเป็นกลอน
รวบรวมแต่หนังสือเก่าที่แต่งดี จะหาฉบับใดเต็มจบก็ตาม หรือ
จะไม่ใดเต็มจบก็ตาม รวมพิมพ์ออกเป็นภาค ๆ ทำได้เช่นนั้น
เห็นจะเป็นการดี จะทำหนังสือประเภทนั้นให้แพร่หลาย แลรักษา
เรื่องหนังสือนั้นไว้ไม่ให้สูญสูญด้วย ข้าพเจ้าเห็นชอบด้วยตาม
คำวิหีของหม่อมเจ้าชายภักดีนารอด จึงขอให้ขอเลือกเรื่องหนังสือ
เก่าซึ่งขอได้รวบรวมไว้ จัดมาพิมพ์ประชุมหนังสือเก่า เริ่ม
แรกในคราวที่ขอจะบำเพ็ญพระกุศลคราวนี้

หม่อมเจ้าชายภักดีนารอด เลือกเรื่องหนังสือส่งมาหลายเรื่อง
ขอให้ข้าพเจ้าตรวจเลือกแลจัดพิมพ์เป็น ๒ เล่ม โดยขอประสงค์
จะอุทิศส่วนกุศลถวายสนองพระเดชพระคุณ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหมื่นวิศุณหารณนิภาธร พระปิตา เล่ม ๓ อีกเล่ม ๓ จะอุทิศ
กุศลสนองคุณหม่อมบาง หม่อมมารดา แลขอให้ข้าพเจ้าช่วยรับ
พระแท่งค่านำให้ด้วย

ข้าพเจ้าเลือกหนังสือที่หม่อมเจ้าชายภักดีนารอดส่งมา เห็นควร
จะพิมพ์ครั้ง ๗ เล่ม หนังสือเหล่านี้ บางเรื่องเป็นภาษามคธ

มีคำแปล บางเรื่องแต่งในภาษาไทยเป็นความเรียง บางเรื่อง
 แต่งเป็นกลอน การที่จัดรวมเข้าเล่มพิมพ์ ข้าพเจ้าคิดเห็นว่า
 ผู้อ่านย่อมพอใจต่าง ๆ กัน เรื่องที่รวมพิมพ์เป็นเล่ม ๓ ควร
 ให้มีทั้งคำแปล ทั้งความเรียง แลบทกลอน ให้ผู้อ่านเลือก
 อ่านได้แล้วแต่พอใจ ข้าพเจ้าจึงจัดคำตั้งสัจจาธิฐานต่อพระรัตน
 ไตรย แลรทกถึงคุณพระรัตนไตรย ตลอดจนอสังคสาวกเรื่อง ๓
 จันทสุริยคติที่ป็นเรื่อง ๓ โคลงธรรมสภาสิตเรื่อง ๓ รวม ๓ เรื่องน
 รวมพิมพ์เป็นประชุมหนึ่งชื่อเก่าภาคที่ ๓ แลจักทำวัตร คำ
 อาราธนากรรมฐาน แลวิธีสมาภาวนา แลอธิฐานกรวดน้ำ
 เรื่อง ๓ ธรรมยทขอปมาเรื่อง ๓ ตำราสร้างพระพุทธรูปเรื่อง ๓
 นิพพานสูตรคำฉันทเรื่อง ๓ รวม ๔ เรื่องนี้ พิมพ์เป็นประชุม
 หนึ่งชื่อเก่าภาคที่ ๒ ในคำนำเล่มนี้จะอธิบายเฉพาะแต่เรื่องหนึ่งชื่อ
 ซึ่งพิมพ์ในชุมนุมหนึ่งชื่อเก่าภาคที่ ๒ ส่วนเรื่องที่พิมพ์ในชุมนุม
 หนึ่งชื่อเก่าภาคที่ ๓ จะอธิบายในคำนำส่วนภาคนี้

เรื่องหนึ่งชื่อซึ่งพิมพ์ในเล่มนี้ คือ

๑ หนึ่งชื่อทำวัตร อาราธนากรรมฐาน วิธีสมาภาวนา
 แลคาถากรวดน้ำ ทั้งอรรถแปลแปล รวมกันในสมุดไทยขนาด
 บางเล่ม ๓ คันฉပ်เป็นตัวของ เขียนในรัชกาลที่ ๓ หม่อม
 เจ้าขัยภักคีนารถ มีแต่ตอนปลาย คนตอนต้น สมุดเล่ม

เคียงกันนั้น ได้ ในหอพระสมุด ฯ เข้าใจว่าเป็นฉบับหลวงครั้ง
รัชกาลที่ ๓

๒ เรื่องขรรคมยทชอปลา ต้นฉบับของหม่อมเจ้าชัยภักดีนารอด
เขียนตัวทอง เป็นฉบับหลวงในรัชกาลที่ ๓ มีบานแพนงปรากฏ
ตำนานว่า หนังสือเรื่องนี้ นายทองราชบัณฑิตยแต่งถวายใน
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ต้นฉบับอาลักษณ์ ชย
ทานสำเร็จเมื่อวันพุธเดือน ๘ อุตราสาข แรม ๓๔ ค่ำ ปีชวด
จัตวาศก จุลศักราช ๓๓๔๔ พ.ศ. ๒๓๒๕ ปีที่สร้างกรุงรัตน
โกสินทรนั้น เตาขรรคมยทชอปลาปฏิบัติเปรียบด้วยวิษุทชการ เป็น
ความคิดผูกขึ้นใหม่ในสมัยนั้น

๓ ตำราสร้างพระพุทธรูป เป็นหนังสือแต่งราวเมื่อในรัชกาล
ที่ ๓ ทราบความนี้โดยมิกภาพย์ค่านมัสการแต่งไว้ข้างต้น ขอก
ข้อข้างผมออก ที่มีชื่อเสียงแต่ครั้งกรุงเก่า มาจนในชั้นกรุงรัตน
โกสินทร ช่างเหล่านั้นหลายคนปรากฏว่าเป็นช่างในรัชกาลที่ ๓
ข้าพเจ้าได้ทูลหาข้อความชอน แก่สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนริศรา
นุวัตรวงษ์ ได้มีลายพระหัตถ์ประทานอธิบายมา ดังพิมพ์ไว้
ในข้างท้ายค่านมัสการนั้น

๔ นิพพานสูตรคำฉันท์ เป็นหนังสือเก่า แต่ผู้ใดจะแต่ง
แลจะแต่งเมื่อครั้งใดหาทราบไม่ ข้าพเจ้าก็ไม่มีเวลาพอที่จะอ่าน
ตรวจดูโดยละเอียด แต่เห็นว่าสำนวนเก่า แลแต่งดีพอใช้

(๕)

ประชุมหนังสือเก่าภาคที่ ๒ เล่มนี้ หม่อมเจ้าชัยภักตินารด
 ทรงสร้างถวายเจตนาจะอธิศส่วนกุศลสนองคุณหม่อมบาง หม่อม
 มารดา หม่อมบางเกิดในตระกูลคฤหบดี เมื่อวันพฤหัสบดี
 เดือน ๑๒ แรม ๑๒ ค่ำ ยมเมษศกจุลศักราช ๑๓๘๖ พ. ศ. ๒๓๗๗
 ย้ายถิ่นอยู่ใกล้ถนนบำรุงเมือง กรมหมื่นวิศุณนารถ ฯ ได้มา
 เป็นหม่อมท้าว มีหม่อมเจ้า ๔ องค์ หม่อมเจ้าหญิงใหญ่เกิด
 ยมเมษศก พ. ศ. ๒๓๘๖ สิ้นชีพเสี้ยวแต่ยังเยาว์ ที่ ๒ หม่อม
 เจ้าหญิงยพ เกิดยเถาะ พ. ศ. ๒๓๘๘ สิ้นชีพเสี้ยวแล้ว ที่ ๓
 หม่อมเจ้าชายชัยภักตินารด เกิดเมื่อยมเสง พ. ศ. ๒๔๐๐ ใ้รับ
 ราชการในกระทรวงพระคลังมาหลายตำแหน่ง เวลานั้นยศเป็น
 มหาอำมาตย์โท ใ้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 มหาวราภรณ์ ช่างเผือกชั้นที่ ๑ มหาสุรภรณ์ มงกุฎสยาม
 ชั้นที่ ๑ ทูตียจุลจอมเกล้าพิเศษ แลเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาล
 ที่ ๕ ชั้น ๕ ที่ เป็นเจ้าภาพทำงานปลงศพหม่อมบาง ที่ ๔
 หม่อมเจ้าหญิงวงแห เกิดยรภา พ. ศ. ๒๔๐๔ สิ้นชีพเสี้ยวแล้ว
 ตั้งแต่กรมหมื่นวิศุณนารถ ฯ สิ้นพระชนม์ หม่อมบางบำรุงเลี้ยง
 หม่อมเจ้าซึ่งเป็นบุตรธิดาจนเจริญวัยแล้ว ก็ประพฤติเป็นอุบาสิกา
 รักษาศีลทำบุญให้ทาน หนังสืออธิฐานกรวดน้ำที่พิมพ์ไว้ในเล่มนี้
 เป็นหนังสือซึ่งหม่อมบางใ้สวดอธิฐานมาเป็นนิจ หม่อมเจ้าชัย

ภักตินารถจึงได้เลือกมาไว้ในหนังสือซึ่งพิมพ์ออกให้แก่ม่อมบาง
ม่อมบางช่วยเป็นโรคชราถึงแก่กรรมเมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๒
ขึ้น ๘ ค่ำ ตรงกับวันที่ ๓๓ มกราคม ปีเถาะสัปตศก จุล
ศักราช ๑๒๗๗ พ. ศ. ๒๔๕๗ คำนวณอายุได้ ๘๓ ปีบริบูรณ์

การที่ม่อมเจ้าช่วยภักตินารถให้พิมพ์ "ประชุมหนังสือเก่า"
ในการกุศลซึ่งทรงบำเพ็ญด้วยความกตัญญูตเวทีเป็นบรรพเจตนาน
มีคุณแลประโยชน์หลายอย่าง ทั้งในทางโลกแลทางธรรม
คุณแลประโยชน์ทั้งปวงนั้น ได้จำแนกพรรณนาไว้ในหนังสือเรื่องอื่น
อันมีผู้ศรัทธาพิมพ์ในการกุศลอย่างเดียวกันหลายแห่งมาแล้ว จะ
ไม่กล่าวซ้ำในที่นี้ แต่มีคุณอยู่อีกอย่าง ๑ ซึ่งต้องกล่าว
เพราะเป็นคุณ พิเศษ เฉพาะ หนังสือ ที่ม่อมเจ้าช่วยภักติ นารถ พิมพ์
คราวนี้ คือบรรดาเรื่องหนังสือที่รวบรวมพิมพ์ใน "ประชุม
หนังสือเก่า" ทั้งภาคที่ ๑ แลภาคที่ ๒ ล้วนเป็นเรื่องหนังสือ
ที่ม่อมเจ้าช่วยภักตินารถ จัดให้มาจากหนังสือซึ่งเขาเอง
ได้รวบรวมไว้ มีใช้หนังสือในหอพระสมุดวชิรญาณ เพราะฉะนั้น
ม่อมเจ้าช่วยภักตินารถได้ทำคุณ ทั้งการที่ได้เรื่อง แลการที่
พิมพ์สร้างหนังสือ ๒ ภาคนี้ ให้ท่านทั้งหลายได้อ่านทราบกัน
แพร่หลาย ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่า ท่านทั้งหลายผู้ที่ได้พบแลได้

(๗)

อำนาจสั่งโอนกองจะขอขบพระไทย แลอนุโมทนาทุกศตวรรษราชินี ซึ่ง
หม่อมเจ้าชายภักดีนารถทรงข้าเพื่อญทวักน

กุ่มงพฟพพ.

ขอพระสมทวชิรญาณ

วันที่ ๓๐ เมษายน พ. ศ. ๒๕๕๘

สารบัญ

ทำวัตร		หน้า ๓
คำธาราชนากรรมฐาน	แลวิยัสนาภาวนา	” ๕
แปลอธิฐานกรวดน้ำ		” ๖
ธรรมยทชอุปมา		” ๘
คำราสร้างพระพุทธรูป		” ๑๓
นิพพานสูตรคำฉันท์		” ๒๘

ทำวัตร

๑ พุทฺธิ ชวิตฺติ ยาวนัพฺพานํ สรรณํ คัจฉามิ ฯ

อิตฺถิ โส ภควา อรหํ สัมมาสัมพุทฺโธ วิชชาจรณสัมปັນโน
สุคโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สัตถา เทวมนุสฺसानิ
พุทฺโธ ภควาติ ฯ

๑ เย จ พุทฺธา อตฺตทา จ

ปฺปิจฺจปฺปันนา จ เย พุทฺธา

พุทฺธานาหฺสมิ ทาโสว

พุทฺธานญฺจ สีเว ปาทา

นัตถิ เม สรรณํ อญฺญุญฺ

เอเตน สัจจวชฺเชน

อุตฺตมังเคน วันนเททฺ

พุทฺเธ โย ขลิตฺโต โทโส

๑ ข้าจะยุดคหนองเอาซึ่งพระเจ้า

ปฺปิจฺจปฺปันนํ จงมาเป็นทพึ่งแก่ข้า

ข้าจะขอนมัสการกราบไหว้พระพุทฺธเจ้า

สิ้นกาลทุกเมื่อ ฯ

เย จ พุทฺธา อนาคตา

อรหํ วันทามิ สัพฺพทา ฯ

พุทฺธา เม สามิกิสฺสรา

มยฺหํ คิฏฺฐุจฺจนฺตํ สัพฺพทา ฯ

พุทฺโธ เม สรรณํ วรํ

โหดํ เม ชยมังกลํ ฯ

ปาทปฺปิสฺสํ วรุตฺตมํ

พุทฺโธ ขมตฺตํ มมํ ฯ

แลคุณพระเจ้าในอดีตอนาคต

ครายเท่าเขานพพาน แล้ว

อันเป็นอดีตอนาคตปฺปิจฺจปฺปันนํ

๑ แล้วจะขอเป็นข้าแห่งพระเจ้า ๆ จงมาเป็นเจ้าเป็นใหญ่แก่ข้า
 ขอพระบาทของพระเจ้าจงมาประคองฐาน อยู่เหนือเคียวเกล้าแห่ง
 ขาสันกาลทุกเมื่อ สิ่งอันจะไต่เป็นที่พึ่งแห่งข้าหาจะมีไต่ เท่า
 เว้นไว้แต่พระเจ้าเป็นที่พึ่งแก่ข้าเทียบเท่าหนักหนา ข้าไหว้ลของ
 ขลุ้พระบาท ทั้งพระลายลักษณสรวิระฉาย ไชยมงคลทั้งหลาย
 จงมาบังเกิดมีแก่ข้าด้วยคำสัจน์ อนึ่ง ไทษอนโคข้าไต่ประมาณ
 พลาดพลั้ง ไว้ในพระเจ้าอันเป็นอกิตอนาคตย์จจุบัน ขอพระ
 เจ้าจงอดโทษนั้น แก่ข้าพระพุทธรเจ้าันเถิด ฯ กราบไหว้ โดย
 สัจเคารพ ฯ

๑ อัมมัม ชิวัก ยาวนิพพานัม สรรณัม กัจฉามิ ฯ
 สวาขยาโต ภควตา อัมมโม สันทิฏฐิจูโก อกาลิโก เอหิขัสสิโก
 โอปนยิโก ยัจจัตติ เวทิตัพโพ วิญญูติติ ฯ

๑ เย จ อัมมา อติตา จ
 ยัจจันนา จ เย อัมมา
 อัมมานาหสมิ ทาโสว
 สัพเพ อัมมา ยี คิจฺจุจันตุ
 นตถิ เม สรรณัม อัญญู
 เอเตน สัจจวชเชน
 อุตตมังเคน วันเทตฺถิ
 อัมเม โย ขลิโต โทโส

๑ เย จ อัมมา อนาคตา
 อตี วันทามิ สัพพทา ฯ
 อัมมา เม สามิกิสสร
 มมํ สีเรว สัพพทา ฯ
 อัมมโม เม สรรณัม วร
 โหต เม ชยมังคลํ ฯ
 อัมมัญฺจ ทฺวํ วร
 อัมมโม ขมตุ ตํ มมํ ฯ

TUDC

15/06/2564

๑ ข้าจะขอยุคหนึ่งองเอา ซึ่งพระปริยัติแลพระนพโลกุตตรธรรม
 เจ้า แลคุณพระธรรมเจ้า ในอดีตอนาคตกัปปัจจุบัน จึงมาเป็น
 ทพวงแก่ข้า ทรายเท่าเข้าพระนิพพาน ข้าขอนมัสการพระธรรม
 เจ้าทั้งมวณฺเณ อันเป็นอดีตอนาคตกัปปัจจุบัน แลข้าขอเป็นข้าแต่
 พระธรรมเจ้า พระธรรมเจ้าทั้งมวณฺเณนั้น จึงมาเป็นเจ้าเป็น
 ใหญ่แก่ข้า ข้าขออาราธนาพระธรรมเจ้าทั้งมวณฺเณนั้น จึงมา
 ประดิษฐานอยู่เหนือเศียรเกล้าแห่งข้า สิ้นกาลทุกเมื่อ สิ่งอื่น
 อื่นจะไต่เป็นที่พึ่งแก่ข้าหาจะมีได้ เท่าวันไว้แต่พระธรรมเจ้าทั้ง
 มวณฺเณนั้น เป็นที่พึ่งแก่ข้าเที่ยงแท้หนักหนา ไชยมงคลทั้งหลาย
 จึงบังเกิดมีแก่ข้าด้วยคำสัจนี้ ข้าขอกราบไหว้พระธรรมเจ้าทั้งสอง
 ประการ ไทษอันใดอันข้าประมาณไว้ในพระธรรมเจ้า ขอพระ
 ธรรมเจ้าทั้งสองประการจงอดโทษทั้งปวงนั้นแก่ข้าอันเกิด ฯ ๑ กราบ
 ไหว้ โดยสัจเคารพ ฯ ๑

๑ สัมม์ ชีวิต ยาวนิพพาน สรรณ คัจฉามิ ฯ ๑

สุปฏิขันธ์โน ภควโต สาวกสโฆ อสุปฏิขันธ์โน ภควโต สาวกสโฆ
 ญายปฏิขันธ์โน ภควโต สาวกสโฆ สามิจิปฏิขันธ์โน ภควโต
 สาวกสโฆ ยทิทํ จัตตาริ ปุริสยุดานิ อัญฺฐู ปุริสปุคฺคคทา เอส
 ภควโต สาวกสโฆ อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทักขิเนยฺโย
 อัญฺชลิกรณฺเณโย อนุตฺตรํ ปุญฺญญักฺเขตฺตํ โลกัสสาติ ฯ ๑

๑ เย จ สัมา อคิตา ฯ
 ยัจจุยัณนา จ เย สัมา
 สัมานาหัสมิ ทาโสว
 เตสึ คุณายี ติฏฐันตุ
 นัตถิ เม สรณั อัญญู
 เอเตน สัจจวชเชน
 อุตคัมภเคน วันเทหิ
 สัมเม โย ขลิตโต โทโส

เย จ สัมา อนาคตา
 อหิ วันทามิ สัพพทา ฯ
 สัมา เม สามิกิสสร
 มมึ สีเวว สัพพทา ฯ
 สัโฆ เม สรณั วริ
 โหตุ เม ชยมังคละ ฯ
 สัมมัญจ ทวิโรคคัม
 สัโฆ ชมตุ ตัม มมึ ฯ

๑ ข้าจะขอยุคหนึ่งวงเงา ซึ่งคุณพระอรียสงฆเจ้า แลคุณพระ
 อรียสงฆเจ้า จงมาเป็นที่พึ่งแก่ข้า ครายเท่าเข้าพระนิพพาน
 แล้วข้าจะขณมัสการ พระอรียสงฆเจ้า แลคุณพระอรียสงฆเจ้า
 อันเป็นอดีตอนาคตยัจจุยัน ข้าขอมคยตัวเป็นข้า แห่งพระอรีย
 สงฆเจ้า แลพระอรียสงฆเจ้า จงมาเป็นเจ้าเป็นใหญ่แก่ข้า
 ข้าจะขออาราธนาคุณแห่งพระอรียสงฆเจ้า จงมาประดิษฐานอยู่
 เหนือเศียรเกล้าแห่งข้าสนกาลทุกเมื่อ สิ่งอื่นจะใดเป็นที่พึ่งแก่ข้า
 หามิได้ เท่าวันไว้แต่คุณแห่งพระอรียสงฆเจ้าทั้งหลายเป็นที่พึ่ง
 แก่ข้า เทียงแต่หนักหนา ไชยมงคลทั้งหลายจงบังเกิดแก่ข้า
 ด้วยคำสัจนี้ ข้าจะขอกราบไหว้พระอรียสงฆเจ้าทั้งสองประการอัน
 ประเสริฐ โทษอันใดเข้าได้ประมาณพลาคพลิงไว้ในพระอรียสงฆ

เจ้าทั้งสองประการ ขอพระอริยสงฆ์เจ้าทั้งสองประการ จงออก
โทษทั้งปวงนั้นแก่ข้าเถิด ฯ จบทำวัตร ฯ

อาราธนากรรมฐาน แลวิปัสณาภาวนา

๑ อาราธนา ฯ ข้าจะขอภาวนาพระพุทธรูปเจ้า เพื่อจะขอเอา
อย่างพระลักษณะพระชุตตกายตธรรมเจ้านิ่งได้ ขอพระพุทธรูปเจ้า
ทั้งมวญฺจมาเป็นทพงแก่ชานเถิด ขอพระธรรมเจ้าทั้งมวญฺจมา
เป็นทพงแก่ชานเถิด ขอพระอริยสงฆ์เจ้าทั้งหลายตั้งแรกแต่พระ
มหาอัญญาโกณฑัญญเถรโพนฺธมา ครายเท่าถึงพระอริยสงฆ์เจ้าใน
กาลบัดนี้ จงมาเป็นทพงแก่ชานเถิด ขอพระอาจารย์เจ้าคนอื่น
สอนพระกรรมฐานเจ้าทั้งมวญฺจ จงมาเป็นทพงแก่ชานเถิด อุทาสะ
ในทันเล่าข้าจะขอปฏิบัติบูชาตามคำสอน พระสัมพันธัญญโคตมเจ้า
เพื่อจะขอเอาอย่างพระลักษณะ พระชุตตกายตธรรมเจ้านิ่งได้
ขอจงเจ้ากูมาบังเกิดปรารถนา อยู่ในจักขุทวาร อยู่ในมโนทวาร
อยู่ในกายทวารแต่ทั้งเข้าในขณะเมื่อชานังภาวนานเถิด ฯ นิพพาน
ปัจจุโยโหตุ ฯ จบอาราธนา ฯ

๑ สัมมสนญาณ อุตขวยญาณ ภาวนานุสัสสนาญาณ ภาวนา
อาทวนานุสัสสนาญาณ นีฬพิทาญาณ มุญจิกกามยตาญาณ ปติ
สังขานุสัสสนาญาณ สังขารุเบกขาญาณ อนุโลมญาณ ฯ

๑ ภาวนาว่า นามรูป อนิจจัง อนันต นามรูป ทุกข์ อนันต
นามรูป อนัตตา อนันต ฯ

๑ ข้าจะขอภาวนาวิสัยสัญญาพระสัมพันธูญเจ้า เพื่อจะขอ
เฮาสติปริติญาขัญญาพระสัมพันธูญเจ้า ยทอนชื่อว่าพระสัมมสน
ญาณเจ้านงโค ขอพระพททเจ้าทงมวญ จงมาเป็นทพงแก่ข้า
นเกิด ขอพระธรรมเจ้าทงมวญ จงมาเป็นทพงแก่ขานเกิด
ขอพระอริยสงฆเจ้า ทงแรกแต่พระมหาอัญญาโกณฑัญเณรเจ้า
โพ้นมา ตราบเท่าถึงพระอริยสงฆเจ้าในกาลขัตตเคยวน จงมาเป็น
ทพงแก่ขานเกิด ขอพระอาจารย์เจ้าคนอันสอนพระกรรมฐานเจ้า
ทงมวญ จงมาเป็นทพงแก่ขานเกิด ขอพระกรรมฐานเจ้าทง
มวญ จงมาเป็นทพงแก่ขานเกิด อุกาสะ ในทนต์เล่าข้าจะขอ
ปฏิปัตติขุชาตามคำสอนพระสัมพันธูญโคตมเจ้า เพื่อจะขอเฮาสติ
ปริติญาขัญญา พระสัมพันธูญเจ้ายทอนชื่อว่า สัมมสนญาณน
งโค ขอจงเจ้ากุมายังเกิดปรากฏอยู่ในจักขุทวารในมโนทวาร
ในกายทวารแห่งข้า ในขณะเมื่อข้านั่งภาวนานเกิด ฯ นิพพาน
ปัจจุัยโยโหตุ ฯ

แปลกรวดน้ำ

๑ อิมินาปุณฺญกัมเมเน ทวยเศขผลบุญแห่งขาน จงเป็นปัจจุัย
แก่พระโพธิญาณเกิด ข้ายังมีสำเร็จแก่โพธิญาณตรายโค ขอ

ให้ข้าไต่เกิดประสพพบพระพุทธรเจ้า แลพระขี้เจกโพธิเจ้าแล
 พระโพธิสัตว์ พระยาจักรพรรตตรา ขอให้ข้าไต่ประนียบศิริรักษา
 ทุกทุกพระองค์ทุกคน ทวายนำใจเลื่อมใสศรัทธาให้ ยิ่งกว่าฝูงคน
 ขอให้ข้าไต่ไกลจากคนพาลกาลกิณเริ อย่าให้เข้ามาใกล้อยู่ร่วมระคน
 ขอให้ข้าชะนะแก่มารทั้งห้า ใจบาปอันเป็นฝ่ายอกศล อย่าให้
 ข้าอำนาจแก่มารยาสามาณูการโลกีย์ ขอให้ข้าคลาศแคล้วจาก
 อบายทั้งสี่ สรรพโรคโรคา อย่ายังเกิดมีในกายแห่งข้างทุก
 ทุกชาติตั้งแต่ปฏิสนธิเกิดมา นามชื่อว่าเชิญใจอย่าไต่มีแก่ตัวข้า
 ขอให้ข้ามีสมบัติทั้งปวงจงให้เต็มความปราถนา แม้นข้าจะบริจาค
 สักเท่าใด ๆ สมบัตินั้นอย่ารู้สิ้นหมดไป สิ่งของอันใดถ้าข้ามิไต่
 ให้ ใครอย่าให้ผู้ใดเอาไปไต่ ทวยกำลังพลแลอิทธิฤทธิ์วิชา
 ขอให้ข้าไต่ บิตามารดา เพื่อนศัลบายตรีคาญาตีกาทศกัทมคัล
 วัตร ปราศจากพยาธิโรคา ทั้งอายุศม์ให้ยืนจนสิ้นกาลวระสาน ขอ
 ให้ข้ามีสติแลปัญญามั่นคงทุกชงว่องไว อาจแลเห็นโภยในอกคิต
 อนาคตย์จุบันฉลาคเฉลียว ถ้าข้าไต่ ยินใดเรียนไต่พึงแต่ครั้ง
 เดียว ขอให้จำทรงไว้ไต่ จยพระไตรปิฎกไตรเพทไตรวิชา สรรพ
 คิลป์สาครแพทยไสย เสมีอนจากฎไว้ ในแผ่นทองอันหนา ขณะ
 เมื่อข้าจะถามแลกล่าวแก่อรรดปฤษณา ขอให้ไต่เอนองไปเหมือน
 กระจกใสในพระมหาสมุทรอย่ารู้สิ้นสุดซัดซ้อง ๆ

๑ อนึ่งขอให้ข้าทั้งอยู่ในตบมาทธรรม กับศรัทธาแลความเพียร กตัญญูกตเวที ชนตรีศัลย์ไตรมัคทั้งแปด เมตตากรรณา ลีลาทั้งสาม ขอขุณให้ตกแต่งจิตรแลเจตสิกข้า ให้เป็น ขุณญาสัมมาทิฏฐิ แลกายวิมโนสุจริต จงให้เป็นนิจอย่าให้ เห็นผิดประพฤติผิดจากพุทธโอวาท แลคติโลกย์คคิธรรม ขณะ เมื่อข้าจะบริจาคนาถน จงสละอย่าให้มีจฉิรยกุกกุจเกียกันสอด แคล้วกินแหงในภณพระรัตนไตรย ผลศีลทานภาวนา สรรพสิ่ง ทัต ๆ ที่เป็นมงคลที่เหลือที่ประเสริฐทั้งปวงอย่างข้าปราถนา ขอให้ ยังเกิดเป็นมาเองในกายแลจิตรเจตสิกแห่งข้าจงทุก ๆชาติ เกิด มาในเบื้องหน้าโน้นเกิด ฯ

๑ ข้าพเจ้าจะขออุทิศส่วนขุณนี้ ไปให้ช่วยอุตหนุนคำชูแก่บิดา มารดาญาติกาครุอุปัชฌาย์พระอาจารย์ แลพระมหากษัตริย์ ท่านผู้มีคุณอุปการะ แลผู้เป็นเวรแลเป็นมิตร ผู้รักสันนิทษตร ภริยา มารดาเลี้ยงมารดานม แลสัตว์น้อยใหญ่ ภูมเจ้าที่ กรุงพาลี นางพระชนนีพระคิงกาวาตะเวลาหก วัสส์สวัสดิหก พระยายมราช ลีริคตอำมาตย์นายนิรียบาล ท้าวมหาราชิกา อยู่ฝ่ายบนจนที่สุคพรตมา ฝ่ายใต้แต่อวงจนมาจนถึงมนุษย์ โดย รอยสุตชอบจักรวาฬ แลอนันตจักรวาฬ ท่านทั้งหลายที่ข้องทุกข์ ของงให้พ้นจากทุกข์ ทัคคือขกึ่งให้ ทัคคือขย้ง ๆ ขึ้นไป ทั่วย เดชเดชะขุณข้าอุทิศไปโน้นเกิด นิพพานยังจัยโยโหด ฯ

เรื่องธรรมยทธอุปมา

๑) อันว่าโยคาพจรกฤษฏ์จะยถชนาการผจญ ด้วยอกุศลเสียน
ศีตร ฟังตเยียงอย่างโยธาทหาร ตระเตรียมการสรรพยทธ
จะสปียทชด้วยข้งจามิตรชาคักนนั้น

๑) อันว่าโยธาทหารอันประเสริฐ จะกระทำการสงคราม ก็
ศึกษาสำเหนียกในตำราพิไชยสงครามเป็นอันดี จึงจะรู้จักที่เสีย
ที่ใดที่มีไชยที่ปราไชย

๑) อันว่าโยคาพจรกฤษฏ์ ฟังศึกษาให้รู้ในการกุศลอกุศล
ซึ่งจะมีผลมากน้อยหนักเบา ด้วยข้งญญาสุตามิยะญาณหยั่งลง
ในกระแสพระธรรมเทศนา ซึ่งได้เสาวนาการสทขยฟังนนั้น

๑) มหาโยธาแท้ทหาร แสงหาอาวุธวิเศษสุดอย่างยิงประจำมือ
สำหรับถอแทงฟันฝ่ายข้งจามิตรให้แพ้วายพินาศในสนาม

๑) โยคาพจรกฤษฏ์ ฟังเลือกสรรเสาะแสงซึ่งวรารุชคมกล้า
กล่าวคือข้งญญาพระไตรลักษณญาณ หยั่งเห็นอนิจจังแจ้งประจักษ์
มีลักษณว่าไม่เที่ยงแท้ ทุกขัง มีลักษณว่าปรวนแปรเป็นทุกข
อนัตตา มีลักษณว่าปราศจากสุขสูญเปล่า พระอริยเจ้าจักว่า
เป็นอาวุธวิเศษประเสริฐ สำหรับประหารห้าหนอกุศลธรรมชาคัก
เสียนศีตร

๒ มหาโยชาก์เลือกสรรเสียบซึ่งอศฺวพาหนะ มีเท้ากระชงง่อย
เพี้ยเสียบพยศหย่อนกำลัง แล้วเลือกเอาอาชาชาติสันชพเชียว
ชาญชำนาญณรงค์เร่วรวกเรียวแรงเรื่องฤทธิมีที่มา เป็นพาหนะ
สำหรับเข้าผจญโจมจับยี่จามิตร

๑ โยคาพจรก็ละเสียบซึ่งทุกคิลลามกไม่บริสุทธิ์ ๓ ขงอาชาขาขงอก
ก็จักแฉงซึ่งคิลสังวรวิเศษบริสุทธิ์สันมลทินร้ายราคะ ให้มีบริบูรณ์ใน
อาตมาเป็นพาหนะซึ่งเข้าผจญปัจญยี่จามิตรคืออณุกุศล

๓ มหาโยชาทหารก็หามา ๆ สรรพเสียบยงเสียบงอาตมาในมรรคา
กัณฑ์ที่จะไปการสงครามนั้น

๑ โยคาพจรก็หามา ๆ สรรพเสียบยง คือให้วัดถาภรณ์โกชนา
หาร เสนาคณคิลานปัจญยี่เกสซ์เป็นทาน แก่สมณพราหมณาจารย์
ยากวรรณีพวก จะได้เป็นเสียบยงเสียบงอาตมาเมื่อการอณุกุศล
สงครามนั้น

๔ มหาโยชาก์สอศฺวมใส่เกราะแก้วกาญจนวิจิตรรจนานั้น เพื่อ
จะป้องกันสรรพอาวุธต่าง ๆ นา ๆ มาแต่ที่คานทุคิน้อยใหญ่มิได้
ตกต้องกายอาตมา

๑ โยคาพจรทรงเกราะแก้วกาญจนวิจิตรรจนา คือพระขันตี
ขารมี มีลักษณะว่าอกใจ ขาป้องกันโผยโผยสรรพอาวุธ คือ
โลภะ โทสะ โมหะ อวิชชา มานะ ทิฏฐิ เป็นอาทิ อณุกุศลธรรม
อันจะมาหม่นไหม้ให้หมองมัวในสันดาน

๕ มหาโยชาทหาร ถ้อยคำทุกพิภพด้วยหัตถ์ของขวา ก็แผ่น
โผนผาคชนธาสาชาชาติสินธพ ครอบเครื่องเรืองอร่ามด้วยรัตน
การารายระทัยสำหรับอาชาไนย

๑ โยคาพจรกฤษบุตรกถือพระแสงวชิรวาฬ คือพระไตรลัญชฌ
ปัญญา อาจสามารถจะเช่นฆ่าอกุศลเสี้ยนศัตรุหม่อริราช ให้
พินาศแพ้วายพัง ด้วยกำลังมือคือศรัทธา มีลัญชฌว่าปล้นนา
การเลื่อมใส ในคุณพระศรีรัตนไตรยแก้วสามประการ คุณทาน
คุณศีลเป็นอาทิ แล้วยกแผ่นผาคชนธาสาชาชาติสินธพคือศีล ๘ }
๓๐ }
ประการ กอปรไปด้วยเครื่องประดับประดาสรรพาวรณ์เรืองอร่าม
งามวิจิตรประเจิดประจง กล่าวคือองค์ศีลสังวรบริสุทธินั้น

๖ มหาโยธา ก็หลีกเลียงละเสียดซึ่งมรรคากันการ ด้วย
หล่มหลุมโคลนคล้ายากขวากหนามรกชัฏทั้งปวงนั้น ก็ไปโดย
มรรคา ข้ำระหงรนมรุกขชาติกายคดกตกด้วย พุ่ม พวงผล หล่น ลง
กลากกลางกลางขัณฑ์ มีน้ำในห้วยลห่านธารท่าที่อาไศรยสุขสบาย

๑ โยคาพจรกฤษบุตรก็ลึกละเลียงหลีกเลียดซึ่งมรรคากันการ คือ
มิชฌาปฏิปัตตา ประพฤติฝึกคึกมิชชอยแซ่เชื่อนไปในลัทธินิธรรม
ทางปรนนิบัติเคียรถึยทั้งปวงเป็นทางกันการ ก็หมายมุ่งเขม้น
คมนาการตามคันทองที่ราบรินนมช่อมช่อ คือพระอัมมวาทิกัมมค
มืองค์ ๘ ประการ กอปรด้วยเกษมสันต์ศรีสวัสดิ์ เป็นทางที่หน่อ
พุทธางกูรบรมโพธิสัตว์สืบเสาะแสวงสร้างพระบารมีมาแต่ก่อนนั้น

๗ มหากาโยชาแทททการผู้ท้าวเทียมในนครเกรงรัยคมนาการ ไป
 พยพานพวกบ้จามิตรชาคักเสียดคัทรู ก็จูโจมประจัญจนบ้จามิตร
 ปราไซยแหลกลายลาน ปลาศนาการหนีชานเซนชุกชอนไป
 มหาโยชามิไซยชานะก็ไ้รับพระราชทาน สวัญญาณกทรพีย
 อวัญญาณกทรพียศฤงฆารบริวาร ก็วคมนาการกอบด้วยโกไ้โดย
 โอสุริยสมบัตติบริบูรณบรมคุชาสถาพร

๘ โยคาพรกถบุตร ประฏิบัติตามทางพระอัยฎางคิกมัท
 เป็นอนคิ ก็อาจย้ายเสียดชงเสียดนคัทรูหม่ออกคูลให้ปราไซยพ่ายพัง
 แพพนาศด้วยกำลังกคูลต่าง ๆ นา ๆ มีขัญญาพระไตรลคกษณ
 เปนประธาน ประหารห้าห้าหม่ออกคูลธรรมประไลย ก็ไ้รับพระ
 ราชทานซึ่งสคตตะอริยทรพีย ๗ ประการ คิรสัทชานัน สคคณัน
 หิริณัน โอสุริยประณัน สคคณัน จาคะณัน ขัญญาณัน เปนทรพียของ
 พระอริยเจ้า เหล่าเสียดส่วนประเสริฐู กวาสรรพชนโกคคา ถัน
 สมเด็จพระบรมธรรมราชาอนาวรรญาณ พระราชทานไว้ให้แกผู้
 ผจญอกคูลชาคักเสียดนคัทรูมิไซยชานะนั้น แลวมิหน้าช่าจะไ้รับ
 พระราชทานซึ่งไตรพิชสมบัตติ ๓ ประการ คคิอมนุษยสมบัตติ สวรรค
 สมบัตติ นิพพานสมบัตติเป็นปริโยसान เหมือนมหากาโยชาแทททการ
 ไ้รับพระราชทาน ซึ่งสมบัตติเกษมคคูลสวสคคิสวภาลาคคบริบูรณ

นนแล ขอเดชะ ๗

ตำราสร้างพระพุทธรูป

๑ พุทโธ สัพพะอุชฺฌตญาโณ ชัมโม โลกุตตโร นว
 สัมโม มัคคผลโร จ อัจเจต รตนัตถย

เอเตส อานภาเวน สัพพะอนันตราชาย วิณีสสันต อเสสโต ฯ

๑ สุรทสฺสวสฺสตีเย ปนมานมริตฺถยา โสภกฺกลานวกลียาคเรสฺสา
 สวางคปยตฺเต ภาวสันฺทริเย วิทฺยาชปรตฺติเย วจนคฺคฺสิทฺธิ
 วิภกฺกสิทฺธิทคฺคิมฺขิลิ ทสฺสภรมทวตฺตตรา ภรตเยวรนฺเช ชรโตปการา
 อนฺนณฺณคตฺนฺเต อนฺนฺเต ทิรฺนํ โลกาหิจิตฺเต สกเลหิ จิตฺต
 สกพวณฺเต สฺโสชฺชัยิ ลภันฺติ ฯ

๑ สีโร เม พุทฺธเทวัญฺจ ลลาเต พหฺมเทวตา
 ททยํ พิสฺนุกญฺเฆว สัพพะกมฺมํ ปสิทฺธิ เม ฯ

๑๖ เขณฺจางคปริคฺขชุกฤษฺสคาญฺญ แทนรูปเทียนมาลย์
 ประทีปสุพรรณลาชา

๑ นขในยกุลยาทา แห่งพระสัมมา
 สัมพุทฺธรฺบุ โญยธรรม

๑ ไทวธรรมแปดหมื่นสี่พัน อันเนื่องนบชนร
 แลองค์ฟ้าแห่งไตร

๑ มังคมขัตติเยภวโร	อินรุธรรมไมย
ชรรเมศทวัญญาณยง	
๑ ประณามสาวกถวันองค์	ทังแปคคู้ทรง
วิสุททศีลสารวม	
๑ จงมานคุณปกเกษกรวม	ผู้เข้าอินสรวม
สำฤทธิคัยอันตราย	
๑ แม้งะยังการทังหลาย	ชอจงง่ายคาย
ประสยประสงคส์พิพการย์	
๑ เสมอราชหฤไทยมคิยาล	สรวมไซยเชื่องชาญ
ในจอมนิกรคิลย	
๑ เลิศภาสอยหลังธานี	ทวารวดี
แต่ข้าผู้ช่วยบาทขงษ์ ๗ ๘ คำ ๗	
๑ อนิงข้าสตุคคเคองค	มะหะเค่วผู้ทรง
สุรภาพก่อโลกา	
๑ อินท่านธารอินทชฎา	ทักจันทรชฎา
มณเฑลิ่งโคไคล	
๑ ไหววิศณเทพผู้ไกร	อินทรงจักรไฟ
แลสังขคทาธรณ	
๑ ครบทั้งสี่มือครว	๑๕/06/2564 ชครวอินม
พหลก่าสังโยยบิน	

๑ โสภข้ายังคมพรหมินทร์ จรรโลงกิตกักรพาฬ	ผู้เจ้าแค้นกิน
๑ นบวิมเณศรมหิบาล ให้เกิดสวัสดิมงคล	ผู้เป็นครูจารย์
๑ สุลีเวชสุกกรมวิมล ควยเทวฤทธิรนา	อันชาญการถกถล
๑ จงท้าวทั้งห้าผู้ปรา อำนวยการสวัสดิพรไชย	กฎไต่เมตตา
๑ ให้เรื่องวิทชัยญาไว ขยันมทชกเคองครล	เห็นการทั่วไป
๑ ขอชาญสรรพโดยการมือ จงท้าวทั้งแผ่นดินขจร	เป็นที่เลื่องภา
๑ ว่าข้าข้าบาทมุสิกร เผือกกล้าดำรงอโยททยา ๗ ๓๓ คำ ๗	นรเจ้ากฤษช
๑ ข้าให้พฤตมิช่างบุรา อันภาในกรุงแก้วกาล	ผู้มีปรีชา
๑ อวาศเต็ม ^๑ โดยอันมาน ชอกวคแลสังสังมิ	สองสมณาจารย์

ชื่อวัด พระยาโบราณราชธานินทร์ อธิบายดังนี้

๑ คือวัดศรีอโยททยา ยังเรียกกันว่าวัดเต็ม

๑ ฝ่ายข้างไพศารทว^๒มี
ในข้างช้านาณยานกัน

ขรัวมุกท้วมคิ

๑ เมืองว่าอารามโรงธรรม^๓

มหาหมั่นอัน

เป็นครูผู้เฒ่าพิศการ

๑ วัดมัตตทมะ^๔มีอธิการ

เป็นองค์ข้างชาณ

ทุกสรรพบุรีรอบกล

๑ สถูปศิขินรูปวิมล

หลังโลศโสภณ

สำคัญได้ ไทยพลัน ๓ ๖ คำ ๑

๑ นายเจ้าจอมเพชรกรรม

ขุนเทพ^๑คนชยัน

ทั้งรักษามันทรกลมา^๒

๑ ท่านพญาชำนาญนา^๓

หลวงวิจิตร^๔เจษฎา

วิจิตรราชมนตรี^๕

๒ วัดวิศวารชาว อยู่ใกล้กับวัดศรีหรือโยทชยา

๓ วัดโรงธรรม ทุกวันนเรียกว่าวัดประตู เพราะอยู่ติดกับ

วัดประตู ซึ่งร้างเสียแล้ว จึงรวมเป็นวัดเดียวกัน

๔ วัดมัตตทมะ บางทีจะเป็นวัดเจ้ามอญ ซึ่งมีในทำเนียบ

คณะสงฆ์กรุงเก่า ฤาจะเป็นวัดพโคปากคลองบ้านม้า

๑ ชื่อนาม ๒ ชื่อสัน ๓ ชื่อแก้ว ๔ ชื่อทองอยู่ ๕ ชื่อปลม

- ๑ พรหมพิตร^๖ หมิ่นสุนทร^๗ นายทองดี ยชาวสกคามี
ขุนสรรพสัตว์^๘ ฤทธิไทย^๙
- ๑ หลวงบรรจง^{๑๐} วิทยาไมย
ทั้งขุนสนิท^{๑๑} บรรจง
- ๑ ย่อมมี^{๑๒} วิชา^{๑๓} ญาณายง
วิภระ^{๑๔} ทำ^{๑๕} ล้าคน
- ๑ ล้วนชา^{๑๖} ญบ^{๑๗} นเขียน^{๑๘} ถ้วน^{๑๙} ตน
ทั้งภาพแลสัตว์สารพัน
- ๑ ผูก^{๒๐} ลาย^{๒๑} ชก^{๒๒} แย่ง^{๒๓} เวีย^{๒๔} ทวิ^{๒๕} ล
นกกาย^{๒๖} ใน^{๒๗} คลอง^{๒๘} เปลว^{๒๙} ปลาย
- ๑ เกรือ^{๓๐} เทศ^{๓๑} ก^{๓๒} ัน^{๓๓} หลาก^{๓๔} หลาย
เป็นอย่าง^{๓๕} ฝรั่ง^{๓๖} งาม
- ๑ ชัน^{๓๗} ชัย^{๓๘} กาน^{๓๙} เกย^{๔๐} วง^{๔๑} งาม
ควย^{๔๒} ลก^{๔๓} แล^{๔๔} ตอก^{๔๕} อัก^{๔๖} แอ
- ๑ สัก^{๔๗} พิน^{๔๘} ไป^{๔๙} รัง^{๕๐} ร่วง^{๕๑} รวง^{๕๒} แร
วิ^{๕๓} ติ^{๕๔} ทร^{๕๕} แนน^{๕๖} เน้น^{๕๗} ทำ
- ๑ ลาย^{๕๘} มุก^{๕๙} พน^{๖๐} ถม^{๖๑} รั^{๖๒} ก้า
มะ^{๖๓} ลอ^{๖๔} น^{๖๕} ล^{๖๖} าย^{๖๗} ท^{๖๘} อ^{๖๙} ง

---

๖ ชอ^๖ ค^๖ ม^๖   ๗ ชอ^๗ ค^๗ ว^๗ ง^๗   ๘ ชอ^๘ เท^๘ ศ^๘   ๙ ชอ^๙ ค^๙ ว^๙ ง^๙   ๑๐ ชอ^{๑๐} ส^{๑๐} ้า
๑๑ ชอ^{๑๑} ส^{๑๑} น^{๑๑}

๑	งามลายงามเรียบคลอคลอ	ไม่ผิดทำนอง
	ทุกสรรพใช้เซาทราม	
๑	หน้าโชนหนึ่งออกเพลิงพลา	กล่อมกลึงกลมงาม
	ไค้ทรงรูปแก้วทรงมัน	
๑	จำหลักทองทำรูปพรรณ	น้ำรักก็ขยั้น
	ระยิบให้เห็นเงาใน	
๑	เชิญย่องท่านอันลึบไป	ยังปรโลโก
	มารัยกระยาสังเว	
๑	ชมพวงเสาวคันธรำเพย	เขนียวชนมนมเนย
	ทั้งรูปประทีปเทียนทอง	
๑	หัวหมุดตั้งเคียงไค้ระยอง	กระแจะจันทน์ปอง
	ประนิกไว้บูชา	
๑	สรรเสริญเจริญคุณนานา	โคยในวิตถา
	ระอันประจักษ์ทุกพาย	
๑	ขอจงครุมาธิบาย	สู่สฤตย์อย่าคลาย
	ในฐานะอันกุมการย์	
๑	ให้ศรีสวัสดิ์ทุกวันวาร	อย่ามิไภยพาน
	ในข้าผู้แพ่งภักดิ์	

รวม ๕๖ คำ

๑	ไหว้คุณพระเจ้าและ คุณขี้จแจกอรหันต์ นบเทพท่วยชาญขยัน สลับศกคำแผ้ว	พระธรรม หากแล้ว เชิงช่าง เพรงพ้อ สรสิ้นสรรวมพร ๆ
---	--	---

-----

๑ เรื่องช่างมีชื่อในค่านมัสการนี้ กรรมการได้ทูลถามสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์ มีลายพระหัตถ์อธิบาย โคพิมพ์ไว้ต่อไปนี้

วันที่ ๖ มีนาคม พ. ศ. ๒๔๕๘

กราบทูล กรมพระกำแพงราชานุภาพ ทราบฝ่าพระบาท
 ลายพระหัตถ์ลงวันที่ ๒๒ เดือนก่อน โปรดประทานสำเนา
 ค่านมัสการซึ่งกลดกข้อช่าง มาสลับที่อาจจะรู้จักฝีมือได้เป็นอย่างดี
 ได้รบที่คลองเตย จะเขียนตอบถวายกนกส่งไปอยู่ทิวศราช
 บรณะ ซึ่งมีจดข้อช่างไว้กับรูปเขียนเขียนอันมาก บางทีจะ
 ต้องข้อในค่านมัสการ ทำให้ได้ความรู้มากออกไปอีกก็จะได้บ้าง
 แต่เมื่อได้ไปตรวจดูแล้วก็เสียใจ ไม่ได้ผลอะไรจากที่นั่นเลย
 ฝีมือทำไว้ดี ๆ นั้นมีเขียนอันมาก แต่เป็นการยากยิ่งที่
 จะเอาชดกกับฝีมือเขาสรวมกันได้ คำไหว้ครุเห็นจะแต่งในรัช
 กาลที่ ๓ ถูกต้องตามที่หม่อมเจ้าขยภักดีว่า 15/06/2564
 ใวนั้น เป็นช่างในรัชกาลที่ ๓ หลายคน แต่อย่างไรก็ดี ช่าง

ที่ออกชื่อเหล่านี้คงเป็นรุ่นใหญ่ ซึ่งเป็นคนหลักแหลมมาแต่
 รัชกาลที่ ๓ ญาติ ๒ แล้ว สมควรยกย่องเป็นครูไต่ทั้งนั้น ช่าง
 ฝีมือในรัชกาลที่ ๓ ยิ่งมีอีกมาก แต่คงเป็นรุ่นราวคราวเดียว
 กับผู้ใหญ่ จิตว่าเป็นเพื่อนช่างรุ่นเดียวกันเสียแล้ว ไหว้ไม่ได้จึง
 ไม่มีชื่อ จะไต่จับบันทึกชื่อที่เข้ามาเกี่ยวในข่ายแห่งความรู้ถวาย
 อย่างเลเพลาดพาด สำหรับทรงพิจารณาเลือกฟันเส้าแต่ที่เห็นว่า
 จะถูกต้อง ดังต่อไปนี้

๑ เพชวกรรม ในรัชกาลที่ ๓ ไต่ยีนภาชคนหนึ่ง ซึ่ง
 เขียนท้องพระวัตร ในพระอุโบสถวัดอรุณ ซึ่งไฟไหม้เสียแล้ว
 ฝีมือสมควรยกเป็นครูไต่ เพชวกรรมคนนั้น ไต่ทราบว่าชะลีเขี่ย
 ทรายเมื่อเล็ก ๆ จะไวเขี่ย แต่น่าจะไม่ใช้คนที่กล่าวในไหว้ครู
 เพราะในคำไหว้ครูไม่มีฟุคโนตยอกชื่อเดิม คงเป็นคนชั้นผู้ใหญ่
 มาก ล่วงไปเสียนานแล้ว จนไม่รู้จักชื่อเดิมกัน อายากจะ
 เถายกฝีมือให้ แต่ไม่มีหลักฐานเสียเลย

๒ ขุนเทพ คนนี้ยังหนักหนา เทพที่ฝีมือมีชื่อเสียงได้
 ยินมาถึงสามคนคือ (๑) เทพยนต์ ตำแหน่งเจ้ากรมช่างหุ่น
 ที่ขียนยกษยหน้าหอพระธาตุมณฑลเข็ร กษยนำโขนนำหุ่นเป็นอันมาก
 แต่ชื่อเดิมจะชื่อไรไม่ทราบ และจะเป็นขุนฤาเป็นหลวงก็ไม่ทราบ
 เรยกกันถ้วน ๆ อยุ่คังนั้น ^{TUDC} ^{15/06/2564} ชำนาญบัลลังกษยยกษยตะมณาพิราธเป็น
 ฟน ฝีมือชงมเหล้อยู่เป็นสิ่งที่ทำในรัชกาลที่ ๒ ทั้งสิ้น เห็นจะไม่

ได้มีชวตรอยู่จนถึงรัชกาลที่ ๓ (๒) หลวงเทพ เวียกกันสันเท่านั้น
เห็นจะเป็นหลวงเทพพรจนา แลชื่อเดิมจะชื่อไรก็ไม่ทราบอีก เป็น
คนฝีมือค้อย่างขิง ยนต์ทงพระทงลงทงยกษ ฝีมือมีปรากฏ
อยู่ที่ประตูพระรเบียงวิหารขอวัดพระเชตุพน คือยกษิตยุก ๒ คู่
กับนำโชนตกอยู่ตามบ้านอีกข้าง มักเป็นนำขนาดเล็กสำหรับสรวม
ผู้หญิงเสียมมาก กาลก่อนนั้นนครผู้หญิงมีแต่ลครหลวง แต่ใน
รัชกาลที่ ๓ ขาดจึงทำให้ขาดไป ว่าหลวงเทพคนนี้ ได้มีชื่อ
เสียงมาแต่รัชกาลที่ ๒ ตลอดถึงรัชกาลที่ ๓ จนเวลาปฏิสังขรณ์
วัดพระเชตุพน ฯ (๓) หลวงเทพอีกคนหนึ่ง ที่บ้นยกษิตยุกอรุณ
คทพงเสียมแล้ว เรียกว่าหลวงเทพกัน มีชื่อเดิมคิต ทำให้รู้
ได้ว่าไม่ใช่คนที่คำไหว้ครุหมายถึง คนที่หมายถึงเห็นจะเป็นคน
กลาง เพราะชื่อที่เรียกใกล้กว่าทุกคน ผิดแต่หลวงเป็นขุนไป
จะเป็นด้วยเลื่อนชนภายหลังก็ได้ แลเพราะท่านผู้นั้นมีชื่อเสียงกว้าง
ขวาง รู้จักชอกันในหมู่ช่างมากกว่าคนแรกแลคนหลังด้วย จึงควร
ถือว่าเป็นผู้นั้น

๓ กัลมา เคยได้ย่นชื่อคนหนึ่ง เป็นพ่อปลัดกรวย ฝ
มือบ้นนำยกษิตยุกอยู่ ในรัชกาลที่ ๓ ชื่อเดิมชื่อไรได้ถามปลัด
กรวยที่หนึ่งแล้ว แค้นใจที่เอามาลืมเสีย แต่เห็นจะไม่ใช้สน
คิงที่หลังกัลมาสน

๔ พระยาชำนาญานา ^{๕ ๕ ๕} ชื่อนเลื่องภาในรัชกาลที่ ๓ มีออก
 ชื่อพระพระยาชำนาญอยู่หลายองค์ มีพระประธานวัดมหาธาตุเป็นต้น
 คุกไม่สู้งามกระไรหนักหนา แลยังมีชื่อทิวทิศสามง่ามถนนสระ
 ประถมอีก ซึ่งหนึ่งเรียกว่าวัดพระยาชำนาญ โยสถ์วิหารใน
 วัดนี้ ทำด้วยความคิดแผลง ๆ เข้าที่หนักหนา ควรยกย่องได้
 ว่าเป็นผู้ฉลาด แต่โยสถ์วิหารนั้น เคียงวนเจ็กทำซ่อมแซมแก่
 เปลี่ยนนออย่างนึ่งง่ายเสียเสียหมดแล้ว ท่านผู้เห็นจะไม่ใช้ก็ยิ่ง
 ยวดในทางขึ้นพระ คงเป็นผู้เชี่ยวชาญในการก่อสร้าง แต่ใน
 คำไหว้ครุจะหมายถึงท่านผู้นี้ งามพระยาชำนาญก่อนอื่นก็ไม่ทราบ
 แต่ดูเหมือนจะเป็นชื่อโดยเฉาะมีคนเดียว

๕ หลวงวิจิตรเจษฎา ผู้ที่ปรากฏฟุ้งในชื่อว่าชื่อทองอยู่
 ไม่มีที่สงสัยเลย พวกช่างเรียกกันว่าครุทองอยู่ เป็นมือคู่ชั้นกับ
 คงแป๊ะ เขียนประชันกันรำไป เช่นที่ในพระอโยสถวัดอรุณ ซึ่ง
 เพลิงไหม้เสียแล้ว เขียนห้องเคียงกัน เรืองมโหสถด้วยกัน
 คงแป๊ะเขียนห้องอมงค์ ครุทองอยู่เขียนห้องชกรอกเคยค่อม
 แล้วไปเขียนประชันกันทิวทิศสุวรรณารามอยู่เคียงกันอีก ครุทองอยู่
 เขียนนมมาราช คงแป๊ะเขียนมโหสถ ยังคงอยู่คู่กันได้จนทุกวันนี้
 คนทั้งสองนลาภาด้วยกัน บางพวกถือว่าคงแป๊ะดีกว่า บางพวก
 ถือว่าครุทองอยู่ดีกว่า เกลากระหม่อมเป็นพวกนับถือครุทองอยู่
 แลผู้ใช้คาไหว้ครุขนกันขณครุทองอยู่ ไม่ไหว้คงแป๊ะ แต่

ที่จริงควรจะไหว้วอน เพราะฝีมือก็เช่นเอกทัตเทียมกัน ไม่มีเสมอ
สามในรัชกาลที่ ๓ ที่ไม่ไหวจะเป็นด้วยคงแก่เรียนอายุอ่อน ฤๅมิฉะนั้น
ก็ถึงแก่ความชั่ว ได้ทราบว่ากระทำผิดฆ่าคนตาย แต่เห็นจะ
ไม่ใช่โดยสัญเจตนา ลูกขุนพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่พระ
บาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดขกโทษพระ
ราชทาน ตรัสว่าช่างฝีมือก็หาใช้ยาก

๖ ตามี ได้ยินเรียกกันว่าตามีบ้านขะ เขียนท้องภูริทัต
ในพระอุโบสถวัดอรุณ ซึ่งไฟไหม้เสียแล้ว ยังมีชนปูนแตกมี
รูปภาพติดอยู่ได้ อยู่ที่วังสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงษ
วรเดช ทรงเก็บมารักษาไว้ชิ้นหนึ่ง เป็นฝีมือในรัชกาลที่ ๓
เหมือนกันแต่ไม่เอก

นอกจากนี้ไม่มีชื่อที่เคยได้ยินเลย
ยังมีอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งจะไม่ทักก็อดไม่ได้เพราะขึ้น คือ
นามพระอิศวรซึ่งใช้ว่า “มะหะเทว” ผู้แต่งเห็นจะไม่รู้สักว่า
คือ “มหาเทว” เต้นเอง คงได้นำเอาเทวรูปไปตามแขกจีนคุดะไร
สักคนหนึ่งมันบอกให้ก็จำเอามา ไม่ใคร่ตรองเขียนลงไป ด้วย
ประสงค์จะใช้เป็นคุลาพากย์ เพื่อให้เห็นว่ารู้มาก แต่กลายเป็น
สำแดงความโง่ไป

TUDC

15/06/2564
ควรมีควรรแล้วแต่จะโปรด

(ลงพระนาม) นริศ

ตำราสร้างพระพุทธรูป

๑ ถ้าจะสร้างพระพุทธรูป นำคักแต่สามคอกขึ้นไป ให้
 เอาส่วนนนตงขนแต่พระบาทล่าง ถึงพระอุไรเป็นกำหนด ถ้าจะ
 ไซ้ขนน้อยหนึ่งให้เอาจกหว่างพระขนง แม้นพระเจ้าองค์ย่อม
 ให้เอาจกปลายพระนาสิกจึงจะเห็นทรงสูง แล้วให้เอาส่วนพระ
 ภักตร์ ขวางพระอุระให้จกปลายนมทั้งซ้ายขวาแล้ว ให้เอา
 ส่วนพระภักตร์สอยแต่ขันพระองค์ถึงพระสอเป็นสามส่วน ไซ้ออก
 ส่วนละนิ้ว แล้วให้เอาส่วนพระภักตร์สองส่วนกึ่งขวางเป็นพระพาหา
 แล้วให้เอาส่วนพระภักตร์ใส่โดยหนาเสมอหลังมาจากนมจางใต้ แล้ว
 ให้ขันส่วนพระหัตถ์พระกรทั้งสามท่อน เอาส่วนพระภักตร์เข้าสอย
 ส่วนต่อส่วน แล้วให้เอาส่วนพระภักตร์วางแต่สค้อออกไปจางใต้
 เสมอพระบาท แล้วให้เอาส่วนพระภักตร์ ตั้งแต่พระบาทขน
 มาจางใต้เสมอพระหัตถ์ หนึ่งให้ทำพระภักตร์เป็นสามส่วนเอาส่วน
 หนึ่งนั้นขวางเป็นพระโอบู หนึ่งให้สอยเอาแต่พระนาสิกมาเสมอ
 พระหนุ ขวางลงเป็นผ้าสังฆาฏี แล้วให้ทำพระภักตร์เป็นสามส่วน
 เอาส่วนหนึ่งตงขนแต่พระอุไรจางสูงเสมอเส้นพระศก แล้วให้เอา
 ส่วนนั้นหยั่งแต่พระเกษมาลาออกมาจางตรงพระอุไร แล้วให้เอา
 ส่วนนนตงขนไปเป็นวงทกรก แล้วให้เอาคองพระภักตร์ไซ้สน้อย

เป็นพระรัศมี^๓ หนึ่งให้ขึ้นคลองพระเนตรเป็นสี่ส่วน ไว้หวัด
 ส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งเป็นตากำ สองส่วนเป็นหางตา ถ้าจะทำ
 พระบาทแต่สันตลอดปลายนิ้ว ให้เอาส่วนพระภักตร์ พระกรรณ
 ก็เอาส่วนพระภักตร์ แต่ลดเสียพอสมควร หนึ่งท่านห้ามมิให้ไข
 นาคักตง^๔ ขาคส่วนตรงพระเนตร ว่าแพ้ง่าง แล้วมิให้ปลาย
 พระนาสิกตกถึงตรงพระอุระ ว่าสมภารเจ้าวิคมีสยาย ให้ตก
 ตรงฝ่าพระหัตถ์จึงเห็นสำรวมงาม หนึ่งให้แบ่งพระภักตร์เป็น
 สามส่วน ไว้พระนลาศส่วนหนึ่งจดพระขนง แต่ให้เหลี่ยมพระ
 ขนงลงมาถึงลูกพระนาสิกเป็นส่วนหนึ่ง แต่ไขสั้น้อย แต่พระ
 นาสิกมาจากพระโอษฐ์พระหनुเป็นส่วนหนึ่ง แม้นพระประนมพระยืน
 ก็ให้ ไขสั้นคู่กัน แต่ให้ดวงพระภักตร์ยาวออกไว้ แล้วให้
 เอาดวงพระภักตร์สอยลงไปตั้งแต่ใต้พระหनु ถึงฝ่าพระบาทให้
 ใต้หกส่วน แต่ให้ไขออกไว้ข้าง ถ้าเป็นพระทรงเครื่องก็ให้ ไข
 เจ็ดส่วนมากออกกว่าทรงไทรย จึงจะเห็นทรงสูงงาม ๑

๑ ถ้าจะทำคิยภ^๕ประสมใช้คิยภ^๖ของ ให้เอาชินบาทหนึ่ง บริสุทธิ
 คำ^๗หนึ่ง สังกะสีสองสิ่ง คิยภ^๘น้ำประสานคิยภ^๙มันแล ๑

๑ ถ้าจะหุงน้ำมันเขียวทากระต่ายเงิน ให้เอาน้ำมันยางใส

๓ ทนนาน ๓ กระวาน ๓ สักขี ๓ ผิวมะกรูด ๓ กระเทียม ๓

ยางสน ๓ หุงอย่างปลีกละลายเขียวตั้งแฉ^{๑๐}ไข ๑

๑ น้ำมันเหลืองให้เอาน้ำมันยางใส ๓ ทนาน กระจวาน ๓ สักชี ๓
ผิวมะกรูด ๓ กระเทียม ๓ รวง ๓ พริกเทศ ๑ น้ำมันปลา
ถั่วซา ๓ ๗

๑ สันไฟให้เอากาว ๓ สารส้ม ๓ เปลือกมะไฟ ๓ เปลือก
โลด ๓ ฝรั่ง ๓ ก็นนอนเกล้าเอาน้ำใส หุงด้วยชามตั้ง
กลางกระทะน้ำร้อน ๗

๑ ถ้าจะตุงน้ำมันขี้กบงกำมะลอ แลละลายเครื่องเขียนใช้
ให้เอาน้ำมันยางใสทนาน ๓ ลูกจันทน์ ๓ คอกจันทน์ ๓ กระจวาน ๓
กานพลู ๓ ขางแก้ว ๓ ขางมะขวิด ๓ หนังกะเบน ๓ พุงปลาฆ่า ๓
สนเห็น ๓ สักชี ๓ น้ำมันพิมเสน ๓ พริกขี้หนู ๓ รกค
น้อยหนึ่ง หุงกับโถตั้งกลางกระทะทรายสามวันใส่ไฟแต่สมควร

๑ ทำเงินคำให้เอามาซัดขึ้นให้เป็นผงแล้วขี้ ๗

๑ ถ้าจะประสมทองอ่อน ให้เอาเงินส่วนหนึ่ง ทองสองส่วน
กวนกันใช้ ๗

๑ อีกอย่างหนึ่ง เอาเงินสองส่วน ทองส่วนหนึ่ง ทำคูกกัน ๗

๑ ผิจะใช้สีต่าง ๆ ในกำมะลอให้วิเศษ ให้หากันแร่ต่าง ๆ
ทขกนกับน้ำมันมาเลือกใช้เอาเด็ก ๗

๑ ถ้าจะละลายทองให้กวนกับน้ำผงให้ละเอียด แล้วล้าง
น้ำให้หมด จึงเอายางไตรใส่หน้าอ้อยกวนกับทอง เขียนแล้ว
ขัดด้วยไมรา ๗

๑ ผิจะทำนาทำให้เอาบริสุทธิ์ ๓ บาท   สังกะสี ๓ บาท
 พรอท ๓ บาท ผักปราบ ผักเขียใหญ่ หน่อไม้ไผ่ บิดเขาน้ำ
 เป็นยาถอนไ้กินกัน   แล้วใส่เข้าขลุบสุ่มไฟแกลบสามวันเอา
 ออกดู ถ้าเป็นนวนจึงเอา   ถ้าไม่เป็นนวนให้สุ่มไปใหม่   เข้า
 ทองแดงบาทละสองไฟ   แล้วหล่อน้ำสำเหล้ากบยบายผักกะชัย   เถา
 ลำแพน   เปลือกสัปรด   ฯ

๑ ครั้นหล่อเป็นรูปพรรณแล้ว   จึงเอาผักโหมทั้งสาม   มา
 ทำคูลอกอีกสามส่วน   เกลือส่วนหนึ่ง   แล้วเอาพรอททำรูปพรรณ
 เอายานพอก   สุ่มไฟแกลบพอสมควร   จึงชนสนากสุกงาม   ฯ

๑ ผิจะประสมเนาวโลห   เอาชิน ๓ บาท   จ้าว ๒ บาท
 เหล็ก ๓ บาท   บริสุทธิ์ ๕ บาท   พรอท ๕ บาท   สังกะสี ๖ บาท
 ทองแดง ๗ บาท   เงิน ๘ บาท   ทองคำ ๘ บาท   ฯ

๑ ถ้าสกัดโลหะ   เอาจ้าว ๓ บาท   เหล็ก ๒ บาท   พรอท
 ๓ บาท   สังกะสี ๕ บาท   ทองแดง ๕ บาท   เงิน ๖ บาท
 ทองคำ ๗ บาท   ฯ

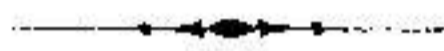
๑ ขี้ญจโลหะ   เอาเหล็ก ๓ บาท   พรอท ๒ บาท
 ทองแดง ๓ บาท   เงิน ๕ บาท   ทองคำ ๕ บาท   ฯ

๑ ถ้าจะเขียนทองแดงทองเหลืองใช้อย่างเงิน   ให้ฝนนอน

กล้าคาบให้แห้ง จะเขียนด้วย ^{ยาง} _{น้ำมัน} } ก็ตามแต่จะเขียน ^{สิ่ง} จึง

เอาทองผงนั้นโรยกวาดไป แล้วประสานด้วยเครื่องเขียน ๑

๑ ถ้าจะประสมสังกะสีอย่างมั่งกะหล่ำ เอาชิน ๑ บาท สังกะสี ๓๐ บาท คลอมน้ำกินกัน แล้วจึงหล่อรูปพรรณแต่งตัวฝังลายแล้ว เอาส้มมะขามเปียก ๑ เกลือ ๑ มาศ ๑ ดินประสิ่ว ๑ ต้มแซ่ไว้ ให้คลายวันค่ำดี ๑

นิพพานสูตรคำฉันท์

๓๕	๑	ขอดวายุประนมบรรพ ลายลักษณ์ลงกฏธรา	กชยางษยาทา รจเรขเรื่อโร
	๑	เรณุมฤตฐุชวทรง ร้อยแปตปรเกาปกสปรไฟ	คภิมงคมาไสย ยนิปรเภทโสภณ
	๑	พุทโธวโรคครวรัค ขาทางคโนนิตยอนน	สัทสุทธิโสคสน คณิยมยาการ
	๑	พระองค์พระวไซยเสน ปรายเบญจพิททพลมาร	ทรบพิตรญวคญาณ มุนินทรเสด็จคง
	๑	เหนืออากาศไอสุรยตระกูล เทवासุราสุรนิง	คิสสิทธิษัศตภุชงค์ คณิรนนตเรื่อโร
	๑	ขอดวายุคีโรยษยภิกาศ ในยางษยทวรใน	ยพิมลมาไสย กักระภองผกาภาณุจน์
	๑	โสเกศวราคุรุภวัน หวังให้วโรวรนิวาร	ทคิคุขสามสถาน คณิวาศวาเรนทร์
	๑	แล้วขากัดวายุกรภวัน โสศคกงคณาพมเนน	ทรรธรมวาเซนทร์ ทริยธรรมาตี
	๑	สูตคันทพระวโนยนารรด ทั้งสามขัญฏกไทรยตรี	ขรมารรดไมพี พิชพรธณสยสกล

๑ เป็นพีริยทิพยทธรร
 ยันภาลคกอกอกคล
 ๑ หวังให้บันโดยจิตระอันจ
 ฅงสถานคคคคคคคคคค
 ๑ หนึ่งขากยอกกรประนม
 ฅฅฅฅคคคคคคคคคค
 ๑ เป็นขุณยขางคคคคคคค
 โปรคคคคคคคคคคคคคคคค
 ๑ เป็นเกษเกษคคคคคคคคค
 ใจผู้จะหวังพคคคคคคคค
 ๑ ทัคคคคคคคคคคคคคคคค
 สคคคคคคคคคคคคคคคคคค
 ๑ เสรีจถวายคคคคคคคคคคคค
 ทัคคคคคคคคคคคคคคคคคค
 ๑ ฆางนคคคคคคคคคคคคคค
 เสคคคคคคคคคคคคคคคคคค
 ๑ ฅฅฅฅฅฅฅฅฅฅฅฅ
 สคคคคคคคคคคคคคคคคคค
 ๑ ฅฅฅฅฅฅฅฅ
 ฅฅฅฅฅฅฅฅฅ
 ๑ ฅฅฅฅฅฅฅ
 ฅฅฅฅฅฅฅฅ

มนันตโฆษล
 พรหมพรธเสคคคคคคคคคค
 สคคคคคคคคคคคคคคคคคค
 ยคคคคคคคคคคคคคคคคคค
 วรคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค
 คคคคคคคคคคคคคคคคคค

15/06/2564

- ๑ ถ้วนทีนมานัก
จักถึงนฤพาน
- ๑ แทนพยสาธิต
สยสัศวสาภล
- ๑ ถวายแก่สุคตทศ
ขันธวะขันธสถาน
- ๑ ส่วนพระบวรสยาม
จักปลงพระชนม์ศรี
- ๑ ไ้ออกตระตกคทาษ
ฟ้าดินจะคลกาล—
- ๑ เพราะพระมุนีโน
รตุรงรลาญแด
- ๑ เทวาคณาใน
โสฬศแมนสรวง
- ๑ ครันรุ่งอรุโณ
รัยบิณทีขาดใน
- ๑ แทนจะสุคคัพ
แก่นคคข่าเทองเนอง
- ๑ ครันเสร์เจ้าเรจธรรม
สั่งเมืองขราสา

สฤษศิริกษศิริโองการ
วรพทชเสด็จคต
ยรรคณมณชล
กรอัญชูลีกาญจน์
ทศเทพญวคญาณ
สวขทมากมี
ภูวญาณโมพี
ศุขสายสังขาร
สิโววาทนिरาศกาล
จะพราภจะพลัดแค
วโรนารถจักแปร
ก็จะลิ่งจะลาญทรวง
ทศทศขัณษ์ยวง
สิทธิศกคิสขไสมย
วโรนารถเสด็จไป
จันหันเห็นจะสั่งเมือง
ทจะคัยจะคเคอง
ก็จะสรอยละห้อยหา
15/06/2564
ยรยรรพคาถา
ลยแล้วจะคลาไคล

๑ ที่เคยขเคยพบ
ที่เย็นขเย็นใจ

๑ ครนพระศถาคต
เวียงวังกโอนอน

๑ ว่าโอ้แต่ันแล
จะมีคจะมีนใน

๑ ทงพาละห้อยให้
สืบทศชรอ้าเย็น

๑ เมืองแมนกรันทก
โสฬศพรหมพร

๑ เมืองพยสาลี
บัคส์ตบัคส์โวงการ

๑ จะหวนจะหว่าทรวง
ชรอุมชรอ้าพรณ

๒๓ ๑ ครนพระบรมธรรมเสด็จแจง พุทธพจนครแลง โกลัยุรัมย์
เสด็จคลา

๑ ส้งเมืองพยสาลีรมยา ขยลยศมรา คราทินแล
บเห็นเลย

๑ แต้บูรพากาลย์อมเคย สภจิตรภระมลเชย รัชชรรมา
นรินทร์

แลจะนบจะนอบใคร
ก็จะเศร่าจะเสระสูญ

ทศพลันทุล
ประกุคังจะมีใจ

จะแปรปราณวาไโดย
ทกการจะข้อยเป็น

ทังคินไซรก็โหยเห็น
ชรอุมโอ้อศจรรย์

ทังบรรพตยคยหญัน
คตรนกตระตกกาล

ประกุคิมมโนญาณ
ก็ระย้อระยัยขรร

ก็ระลวงระลวงทรย์
รวีวรบส่องแสง ฯ

๑ บัณฑิตเราจากเสด็จจร นฤพาน	จรชคคินิกร	มนทกาลยจ
๑ กัษิร่าจะกลบัคนสู้สถาน คังก่อนเลย	สถิตจิตรยนาน	ในยุริ์น
๑ เมืองพยสาลีประกุจเฉย พุทธารมณ	พจนรคกัเฉลย	พันชวาทิ
๑ แต้ก่อนตุงชัย่อมชม วรทยาน	ชตฤทธีรวคม	คานภีโรคม
๑ ว่าโอ้พระเอยจะนฤพาน จะโคจรกสุญ	สุคตยทนุสถาน	เทียรในแดนไตร
๑ สยสัคตวทังหลายมากมุล ชเสกัจคัง	อุยัคคิทกชจะภูล	คัวยบเห็นพท
๑ เทวานาเนกพิศวง พิราไลย	จิตรวิยัคคิกังง	งวยทังปวงเปน
๑ คุจคังนรรอนทังคัยไต ยโคกา	คหิตจทรททัย	เทียรกำสรคคัล
๑ ไตรภพนรเทวา โกลาหล ๗	องลวิชลคณา	พรหมยังเกิด

๒๘๘ ชลาลาลก

ล ล ล ล
ลลลลลลลล

ชลาลาไลย

๑ ขากาลกาลก

ทุกขรรขรรพค

ปรานีนรา

๑ ว่าไอ้ไอ้เรา

จะเห็นเห็นใคร

นิยมยมกาล

๑ ฝ่ายอันอรรณพ

กระชอกชอกชล

รลลลลใจ

๑ ปรานีนิรัช

โอยกอกเรา

จะอยู่อยู่นาน

๑ เพราะพระพระองค์

จักถ้วนถ้วนเสด็จ

จะทุกข์ทุกคน

๑ จักเปล้าเปล้าใจ

เลอญลาญลาญขท

ท ท ท ท
ทททททท

ทุกชั้นชั้นบน

ระทคทคใน

จะโตนโตนเทา

จะควรรควรรมา

จันจัญจัญจย

กระมลมลมาลย์

ทุกสิ่งสิ่งสัตว์

จะเนาเนาใน

จะจากจากจง

จากสงฆ์สงฆ์สาร

จะเห็นเห็นใคร

มขัคขัคคค

ทกวงวังวงว

ทุกแค้นแค้นไทร

คจมีมีใจ

จะโทยโทยหา

จะโปรคโปรคปรา

จยจักรจักรพาฬ

รลวงลวงลาญ

ประสขสขไสมย

ไทรภพพขไภย

จักนยนญพาน

เอนคคคกาล

ทศาสากาล

เทียบมัสรรรสรเพ็ชัญ กุกุกใจ	สมเด็จเสด็จไกล	ศรีเสาวเสาวคนธ์
๑ เคยไปไปเดิน พนาอาราม ภิรมย์รมยา	พระเจ้าเจ้าเป็น ชื่นชมชมโอ	พ่านกนิกใน สุรย์สุรยประไพ
๑ สยสรรรสรเพ็ชัญ จากเมืองเมืองหลวง ยเห็นเห็นจริง	จอมจักรจักเสด็จ ประไพไพศา	คลาศไคลไคลคลา ลแลแลหา
๑ ฟ่ากินกินกล เป็นทกซ์ทกซ์ พะพนพนใจ	นิตมนมณฑล สนภาภาอิง	ทังไทรไทรตรึงษ์ บ่อพอพอพึง
๑๘ ข้างนั้นโลกยมกกุฏพุทธวรไกร		พระองค์เสด็จไกล ลีลา
๑ ถึงป่าวายนครนิกนรภิมา		ถววยวรรมาลา สุขัน
๑ ึ่งนายขุนทกขลกุศลผลนิมนต์		สมเด็จพระทศพล ยนาน
๑ หวังจักถววยภักตรมางษสุกัรระการ		แต่พุทธชรพาร ประไพ
๑ ครั้นเข้าชวนชนจรนิกรวรกระไล		รับพุทธเสด็จไกล ลีลา
๑ ค้าร้อยสงฆวิสุทธสังวรภิมา	โดยเสด็จพระศาสดา	บพิตร
๑ นายขุนทกถววยภักตรมางษโอรคสถิต	เป็นทานโดยจิตร	จำนง
๑ แก่พระสงฆแลสพุทธชวรองค์		โดยใจบรรจงนาย ยนาน

๑ เสกัจฉันโกชนโอชสุกรตระการ

๑ รัญจวนจรทรทุกขพทชอพิษัย

๑๖ ึ่งพระสรรเพชัญญกุลโรค

จุนทรจินตางนใจ

๑ ึ่งพระพุทชโพธิกัไซ

บันเทออันนายสงกา

๑ ใหห้ายสงไสยขมิกลา

สรรเสริญกุศลขญ

๑ อันถวายบิณทียาทอคุลย์

ประโยชนพันอประมา

๑ เปนเอกากรรมคตา

นภาพพันภพไตร

๑ ปางเมื่อสรรเพชัญญเสกัจไคล

ทรสมทรสายสาขา

๑ ปางนั้นอนงคสุชาดา

มชรวายเปนทาน

๑ หนึ่งเสกัจโดยอัญญาสถาน

คขุขพลกิลลา

๑ มาถวายรคโกชโอชา

ทิลกโลกสมเก็จ

โรคากัขันคาล หฤไทย

นายจุนทรกนใจ กัโครก ข

โรคายุกติโยค

พระธรรมครัสไตร

แล้วครัสเทศนา

ทั้งสามสถานปน

เดียวทวักกันฮา

สรูปฤกษาไตร

เอารคโอชา

พขพานิชมาน

แกพระศาสดา

๑ ^{๕๕} ทัณฑ์เป็นขุณฺณฤๅณเษตร

พุทฺธภาพคฺรโร

๑ พยนาถหนึ่งนามขุโกล

ประเสริฐฎวาทยทาน

๑ เป็นขุณฺณในสุทฺธสามสถาน

จะปุนทั้งสามมตีมา

๑ ครั้นเสริฐฎวาทยทาน

กิลุ่สำนักรินทศพล

๑ ถึงแก่โศคามรรคผล

พิภพโคกาโลย

๑ ปางนั้นพุทฺธพลพีไสย

อุทฺตรโรครัญจน

๑ นักรในพระหฤไทยว่าควร

จะแปรไปสู่นฤพาน

๑ ทัณฑ์กำหนดในกาล

จะม้วยพระชนม์ขคสา

๑ เป็นแต่เพียงขรรคมุธา

ขุโยคคัษโทยกรรม

๑ ครัสรู้ด้วยญาณพระสร

คมีพระภาคโยงการ

^{๕๖} เพื่อพระสรเพชฌัญญ์

^{๕๗} คือขุนทงใจ

ใครเลยจักปาน

นายขุนทศรัทธา

เสียดฤๅญ์กังวล

แค้นเคืองเนื่องใน

กาลนจักปรวน

จักตลแค้นสถาน

^{๕๘} เพราะเพชฌัญญ์

15/06/2564

เพชฌัญญ์พุทฺธมหัน

๑ เรียกพระอานนทขยาน

จักม้วยพระชนม์ครวไล

๑ ทูกรอานนทผู้ไกร

ชราวเซรเทรทรุด

๑ จักมล้างแปลงปลุกฎาจะอุค

จะเคร่าจะครองไปพลาง

๑ ค้วยผลพุทชเวรุแต่ปาง

ก็ให้กายังหฤไทย

๑ จึงพระอานนทเฉลยไชย

ก็ทูลสวภาพขยาน

๑ เพราะเพือขรู้อการ

ขพิตรพุทชธิบาย

๑ จึงพระอานนทก็ผาย

คคทงปวงขมิกลา

๑ ว่าเรื่อนอันโตแลชรา

ภินพปลุกแปลงควร

๑ ครนพุทชฟังพจนรญจวน

ว่าโอเอนคภพไตร

๑ แตนลขลควาไลย

มโนพิการมนัศ

จักถามถึงกาล

คฤหาสถานโต

สาค้าชยุค

ก่อนฆ่าขันธ์นวาง

คอบพุทชพิไสย

หฤไทยจอมอารย

สวณทูลถวาย

ฟังมล้างแล้วมา

หฤไทยแปรปรวน

15/06/2564
จักเคร่าสุญใน

- ๑ เพราะพระจักจกจากสยบสัตว์
ก็เสด็จลลาคลาไคล
- ๑ ถึงกุนทนต์ที่ธารไคล
ก็เสด็จสำราญพุททกาย
- ๑ สมนเค็มนั้นนารถก็ผาย
ก็ใช้ขมเสด็จอานนท
- ๑ จึงพระวรรณชทศพล
ก็เสด็จยังกุนทนต์
- ๑ ปางนั้นพอพานิชล
ประมาณตำรายอวยเกวียน
- ๑ ข้ามธารนทอนเนียร
ก็ขุ่นวิคคิมลทิน
- ๑ จึงพระอานนทกทิน
ก็คินยังคมทลสาร
- ๑ ยักนวารยันกาล
นททังปวงเป็นคม
- ๑ ยักนั้นพุททไพธารม
ยันทลคคิตยมีคลา
- ๑ ว่าไธรรอยกรรมบุรา
อันไค้กระทำทจริต

สาภลกลขัตติ

เฮาอาศนาไสย

พระโองการหมาย

รัยพจนสนธิ

ลามาโดยมิ

มละไหลธาเกียรณ

แหงใจจงถวิล

ชุ่นชั้นชลธาร

ฟังสายสารสม

15/06/2564
แต่ก่อนศาสดา

๑ ข้างก่อนสรรเพชญ์พิตร คภาพเทียรทำนา	เป็นนรกนิษ
๑ เคียงโคทั้งคู่กล้า จะข้ามนทีธารไหล	มาถึงคงคา
๑ น้ำนั้นชุ่มชื้นมิได้ จะกินก็ตามขมิหยด	โคอยากจงใจ
๑ บुरพญาปากมาจำอวด เมื่อปางชเป็นทศพล	บัคก็ทันพระพุทธร
๑ ึ่งพระวรรณชอนนท นทีก็กล้าธารใส	กล้าแค้นกล
๑ ชกักักด้วยบาตรครรรไล บพิตรเสวยขมิแนน	ถวายแต่จอมไทร
๑ แลวเสด็จกล้ายังสถาน สงฆโดยเสด็จไป	हारอยบรวาร
๑ ครนถึงบรมย์อินไพ กุสินารายบุรินทร์	บุลยราชฎ์พิไสย
๑ ในกรุงมถราชขคินทร์ ทรรราชสถิตย์ในสถาน	ก่อนเป็นภูมิน
๑ เสด็จในรววโนทยาน โกสมภโสคโสภา	15/06/2564 พรรณพฤษกษพิศาล

๑ เสาวภาคย์พิชิตย์มาลา ประยงค์แย้มยมโคย	มาลัยจำปา
๑ มลิลามาลุตโยกโยย กัฟงตระกูลขอยอาย	เกสรรายโรย
๑ พิกุลบุษนาคทรสาย รำทวนตฤก	ชาติบุษปยานราย
๑ กรรณีกาการเกษเกษ ภุมรกลั้วศคณ	เกสรสารภี
๑ บุษบาวาริชนฤมล พิศาลคนชกักร	นฤมาलयพนท์
๑ มาลुकั้เคียรทาศลิตสลอน โกศุมภเรารศมาลย์	ศุกกรมเกสร
๑ ปรูปรางยางชางชุนชาน ทังพลขแลพลอกฟอกเพอง	ชีวิตชวาทพราวศาล
๑ คุมแควแควเกษนองเนอง ลำโยทเรียนเคียรคอง	เพลงคพลองรองเรอง
๑ สวายสวาททาศทปรางปรอง ลุมคมังคคพทรา	คุมกาภาหลง
๑ นานานองเนองพฤกษา บุรีกัณานาพรรณ	๕ 15/06/2564 เนองนนตไตรตรา

๑ ขัณฑิการภาคยอนันต์ แฉรงอรงรงมชมชว	เรียงรายจรจรล
๑ รังน่านางนวนเนี่ยนัว อสูมอสูคคอกัน	คูเคียงเวียงตัว
๑ ฬิรายชายชัมเซาชัน ณโมยรารายเรียง	แซกเต้าพรายพร
๑ กรวักสโรผสานเสียง แลศคสังคอินทร	โกกิลม่ายเมียง
๑ นรสังคสังวาศสวาลี สำน่านสำเนียงกลางไพร	ถาลางยักษี
๑ นานานกหกเห็นไคล สรลางสรลอนเกลอนผกา	จัยจอมเขียคโย
๑ รังเรียงเคียงคูปฤกษา ประภาคยพันตยาคี	สาโรชประภา
๑ มีมฤคคณองสารลิต์ แลโคมหิงษ์หิงษา	ไกรสรสังคีล
๑ ชายทองย่องฟานคาศกา สรกอกันกนกันเกลียง	โคเพลาะเพลาะคลา
๑ หมูเม่นเต็นตอตันต่อเคียง ละมั่งระมากผาคผาย	เสื่อสร้างครางเสียง

๑	เยี่ยงผ้าผ่าเส้นขจัดขจาย ก็เร้นในไพรโพรงพอน	คู่กันคนตาย ข
๑	มฤคานาเนกนิกร นิพนชกล่าวพรรณา	กั๊อย่างจากกลอน
๑	ปางนั้นพระศรีศาสดา พิศาสงสทสอง	เสด็จหว่างพญกษา
๑	ไม้มิ่งเรียงเรียงเรื่องรอง ทรสมทรสายสาขา	สาโรชทั้งสอง
๑	ไม้นั้นเป็นที่ศาสดา นพทชเสด็จบทร	เป็นต้นอุพา
๑	ปางนั้นทุกเทพนิกร แลนาคครุฑคำเกิง	คนธรรพ์กนิกร
๑	มาถวายนอภิวันทคำเกิง หฤไทยถวายนุญ	ทรขุขย์คำเกิง
๑	แต่สยมนุญนยโมพิ มกฏสุคแคนทล	ล้วนโลกยโลกิย์
๑	คณะเทพสุราलयน คถวายนคนธกำจร	หมื่นโลกยอนน
๑	ข้างถวายนุญเงินพันสรลอน ทรมนัศยโคกาตุร	15/06/2564 แล้วกลีบทุกขจร

- ๑ โอ้อ้ออกตินกาลสูญ
อนิตยทุกขนิรันต
- ๑ เพื่อพระจักณฤพานพลัน
มสัศวโลกยนิกร
- ๑ พยพระสรพชฌมุนีวร
นิราศร้างแรมไกล
- ๑ ปางรักมุชลาหลามไหล
ระทกระทวยโคก
- ๑ ข้างเปลื้องเครื่องทรงนานา
ก็ไต่พลายปราชยปราณ
- ๑ จึงพระทศพลบรรหาร
สังฆศิษย์ทั้งหลาย
- ๑ ว่าสังฆารนย์อมกลาย
นิรันตโรคนิรา
- ๑ จึงพทเขารสเรวยา
อนิจเทียบรทกคน
- ๑ ปางนนจึงพระอานนท
จะรากจะเปล้าแคคาล
- ๑ คิดว่ากุนช่วยการ
แล้วจะจากพรากไป
- อกฟ้าพ่นอุณ
- ทนนเป็นกรร
- แล้วจกเจียรจร
- รัตนวงรำไร
- กลิ้งเกลือกไปมา
- สั่งสอนบริพาร-
- กลับเกิดแล้ววาย
- ลืมความมรณา
- รู้ว่าทศพล
- 15/06/2564
พยพระวรญาณ-

๑ เริงคิดเริงแค้นเคืองใน ครหนครทนายวายทรวง	พิศวงหลงไหล
๑ ใ้อักขาศุวรรระลวง หญไทยแสนโศกคล้าย	กาลเกิดแต่ควง
๑ กัมเกล้ายังคมอภิวันท์ กึ่งในทวารบคลา	แล้วผาดผายผัน
๑ ว่าโอโอ้อาอาตมา วิมรคเป็นอรหันต์	ก็ไ้ถึงฮา
๑ แสนโศกานนคัสยสรรพ พิลาปอาบชลไนย	พิไลยจาขัลย์
๑ กรันแสงเครงครำรำไร บร้างจะแจ้งเห็นธรรม	โอ้แต่ไ้ไป
๑ พรุกนไครเลยจักผัน จะรับสขารศเสวย	พระกรมาพลัน
๑ หนึ่งสพระทนต์อันเคย จะรับประเคนอัญคัล	จักถวายไครเลย
๑ อณโศทกขารอัน บคินจะอัยเป็นคาย	โสจรสรงทุกวัน
๑ บคินพระจักนฤพานกาย บ่าเรอสุคตของคไค	กุจักผันผาย

- ๑ เคยเมื่อสรรเพชญ์ครรไล
ทุกแห่งขไค้คลาศคคลา
  - ๑ เคยเสด็จไปรตสัตว์ในสา
ก็ให้บรรลุตสรวงสวรรค
  - ๑ ถึงสุขสามสถานอนันต์
ยศุขนฤพวาไลย
  - ๑ แต่บรรพกาลจอมไทรย
แลซำก็ไค้ โดยเสด็จ
  - ๑ ไปรตสัตว์แล้วพระสรรเพชญ์
สำแดงแก่ขำทุกประการ
  - ๑ ยकिनจกตลเคนสถาน
แลซำจะเปล่าเปลื่องใจ
  - ๑ เคยครันพระสุริโยไทย
ไปยิณฑชยาคนิรันต
  - ๑ ทนโใโใชรอยกรรม
แลสามพิภพเศรำสุญ
  - ๑ ใจขำชาคขว่าอกคุด
สหัสสรแสนโคกา
  - ๑ แหนงว่าจักรไค้คลาศ
ประเสริฐคิกกว่าอยู่เปน
- ขำโดยเสด็จไป

 กลภพโลกา

 สมบัติคิไค้สวรร

 เสด็จฐานโคโค

 เชาธรรมสำเรจ

 ถึงถิ่นฤพาน

 สรรเพชญ์ครรไล

 จกนฤพานพลัน

 ยิงโรคาภูล

 ๕/๑๖/๒๕๖๔
 สันชวาคมา

๑	แต่ ^๕ น ^๒ บ ^๒ ร ^๒ าง ^๒ จะ ^๒ เห ^๒ ็น	ไฟโรชาเพ็ญ
	พระ ^๒ ภัก ^๒ ตร ^๒ พระ ^๒ ม ^๒ ุน ^๒ ี ^๒ ว ^๒	
๑	จึง ^๑ พระ ^๑ ช ^๑ ร ^๑ ร ^๑ มา ^๑ ชิ ^๑ ก ^๑ ช ^๑	ศาอา ^๑ น ^๑ น ^๑ ท ^๑ ั ^๑ ร
	มา ^๑ ค ^๑ ล ^๑ ย ^๑ พระ ^๑ บ ^๑ า ^๑ ท ^๑ ย ^๑ ค ^๑ ล	
๑	ค ^๒ ร ^๒ น ^๒ ถ ^๒ ง ^๒ ส ^๒ ม ^๒ เก ^๒ จ ^๒ ท ^๒ ศ ^๒ พ ^๒ ล	ว ^๒ า ^๒ ค ^๒ ร ^๒ อ ^๒ า ^๒ น ^๒ น ^๒ ท ^๒
	อ ^๒ ย ^๒ า ^๒ ไ ^๒ ศ ^๒ ร ^๒ ก ^๒ อ ^๒ ย ^๒ า ^๒ เศ ^๒ ร ^๒ า ^๒ ไ ^๒ ศ ^๒ ก ^๒ า	
๑	ส ^๑ ัง ^๑ ข ^๑ า ^๑ ร ^๑ ช ^๑ า ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ พ ^๑ ย ^๑ า ^๑ ชิ ^๑ ช ^๑ ร ^๑	จ ^๑ ุ ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ ภ ^๑ ย ^๑ เก ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ มา
	อ ^๑ น ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ ย ^๑ เท ^๑ ี ^๑ ย ^๑ ร ^๑ ท ^๑ ุ ^๑ ก ^๑ ค ^๑ น	
๑	ส ^๑ ย ^๑ ส ^๑ ั ^๑ ท ^๑ ว ^๑ า ^๑ ก ^๑ ร ^๑ โ ^๑ ย ^๑ ช ^๑ ล	เ ^๑ ย ^๑ น ^๑ ท ^๑ ุ ^๑ ก ^๑ ข ^๑ น ^๑ ิ ^๑ ร ^๑ น
	ค ^๑ ถ ^๑ ง ^๑ ว ^๑ ิ ^๑ ย ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ ย ^๑ ัน ^๑ ค ^๑ า ^๑ ล	
๑	เท ^๑ ี ^๑ ย ^๑ ง ^๑ แ ^๑ ท ^๑ ์ ^๑ โ ^๑ ย ^๑ ช ^๑ ร ^๑ ร ^๑ ม ^๑ ข ^๑ ุ ^๑ ร ^๑ า ^๑ ณ	ช ^๑ ึ่ง ^๑ พระ ^๑ ว ^๑ ร ^๑ ณ ^๑ า ^๑ ณ-
	แ ^๑ ก ^๑ ล ^๑ ง ^๑ ย ^๑ ัน ^๑ ท ^๑ ุ ^๑ ล ^๑ ค ^๑ า ^๑ ถ ^๑	
๑	โ ^๑ ย ^๑ ช ^๑ ร ^๑ ร ^๑ ม ^๑ น ^๑ ิ ^๑ ย ^๑ ม ^๑ ก ^๑ ล ^๑ ่า ^๑ ว ^๑ มา	ท ^๑ ุ ^๑ ก ^๑ ช ^๑ ์ ^๑ โ ^๑ ภ ^๑ ย ^๑ ม ^๑ ร ^๑ ณ ^๑
	พ ^๑ ิ ^๑ ย ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ โร ^๑ ค ^๑ น ^๑ ิ ^๑ ร ^๑ น ^๑ ต์	
๑	จ ^๑ ง ^๑ เจ ^๑ ้า ^๑ ร ^๑ ำ ^๑ ภ ^๑ ก ^๑ โ ^๑ ย ^๑ ช ^๑ ร ^๑ ร ^๑ ม ^๑	อ ^๑ ย ^๑ า ^๑ ล ^๑ ึ ^๑ ม ^๑ ค ^๑ ว ^๑ า ^๑ ม ^๑ อ ^๑ ัน
	ป ^๑ ร ^๑ มา ^๑ ท ^๑ โ ^๑ ม ^๑ จ ^๑ า ^๑ ไ ^๑ ล ^๑ ย	
๑	ห ^๑ น ^๑ ง ^๑ เจ ^๑ ้า ^๑ ข ^๑ ำ ^๑ เพ ^๑ ็ ^๑ ญ ^๑ ผล ^๑ ใน	ก ^๑ ่อน ^๑ แ ^๑ ล ^๑ ว ^๑ ล ^๑ ย ^๑ ไ ^๑ ย
	ค ^๑ ิ ^๑ เร ^๑ ก ^๑ ส ^๑ ร ^๑ ำ ^๑ ง ^๑ แ ^๑ ส ^๑ น ^๑ ก ^๑ ล ^๑ ย ^๑	
๑	ท ^๑ ัน ^๑ พ ^๑ ย ^๑ พ ^๑ ท ^๑ ช ^๑ ม ^๑ ห ^๑ ัน	15/06/2564
	พ ^๑ ุ ^๑ ศ ^๑ ร ^๑ ส ^๑ ั ^๑ ค ^๑ ค ^๑ ป ^๑ ก ^๑ ร ^๑ ณ ^๑	ค ^๑ า ^๑ ข ^๑ ย ^๑ า ^๑ ไ ^๑ ศ ^๑ ร ^๑ ย ^๑ ส ^๑ ร ^๑ ร

๑ จักถึงอรหันตยว ในอนาคตกาล	ขมิได้จากจร
๑ วรพุกโอรสเฉลยสาร ขันทุลสมเค็จทศพล	รัยพุกชโองการ
๑ ว่าวรบรัมย์อนนค พิเศษชชสยสถาน	พิศาลสาภล
๑ กังฎามิเสคัจนฎพาน ในนครยมิควร	มาถึงยทสถาน
๑ สรรเพชญ์พึงพจนทังมวญ ตถาคคณฎพาน	ว่าเมืองนัควร
๑ ปางเมือสรรเพชคาญาณ สุทศนราชมหา	เปณกรรมัตถฎยาถ
๑ มีสมยัตพิชรคณนนานา อิราชเลองภายศ	เปณจักรพรรดา
๑ คนังโสคสรรเพชญ์พระทศ ทังสามชเสคัจนฎพาน	พลญาณสุคค
๑ ในเมืองนัก่อนไพศาล ประเสริชุกิพนภพไทร	ศุชมยาสถาน
๑ พระนชครนพึงพจไนย รลัมรถานพิศวง	ชลชาราไคล

- ๑ กรันแสงโคกานนคัทรอง
จะม้วยพระชนม์ครรรไล
- ๑ วรพุทธมัทธาไสย
ไปขอกแก้มลราชา
- ๑ ว่าบดินองค์พระศาสดา
รแล้วแลจกนฤพาน
- ๑ จึงพระอานนทักษาน
แล้วกเสด็จลลา
- ๑ ครันถึงกึ่งกลางรถยา
ระทศเหตุไทยโครกคัลย
- ๑ ชลเนตรประธารารัน
จะจากสมเด็จมนูวร
- ๑ แท้ก่อนเคยโดยเสด็จจร
มนัค้เคือกคเคกเคียว
- ๑ ถึงมรคาไสยเคยเทียว
บเห็นสมเด็จเสด็จมา
- ๑ โอ้ โอ้สมเด็จศาสดา
แลขารลงลานใจ
- ๑ ครันพระอานนทัครรรไล
กัทยุดกรันแสงโคกกา

ว่าโอ้พระองค์

จงอานนทไไป

ปลตปลงสังขา

รับพุทธโองการ

บักเคียวบมิตลา

โอ้ โอ้รอยกรรม

บคนโอ้ทร

พระอานนทักเหลียว

บมิเสด็จไคลคลา

15/06/2564

คลทวารบุรีไร

๑ ว่าไอ้พระเคยเสด็จมา แลข้ามเห็นพระเคย	คล้ายคล้ายแก้ตา
๑ คึกเมื่อสรรเพชญ์ยอมเคย บรรลุดั่งสุขสามสถาน	โปรดสัตว์ให้เสวย
๑ ยมิใคร่จากจรในทวาร นิรานิราศศาสดา	บุรีรมยพิศาล
๑ อาสุรสุรนาครา นสัตว์สยสากล	ใครเลยจักปรา
๑ บัคนักวายุพระชนม์ นิโรธสุนฤพาน	แห่งพระศศพล
๑ เคยเป็นพำนักในสถาน ยพิตรโปรดปรานี	ไตรภูคาธาร
๑ เคยสอนสัตว์ทั่วโลกีย์ ประเสริฐด้วยปรมัตถ์	วารพระยาพิ
๑ ทนจากจากสรรเพชญ์ ผู้ใดคฤงังพุทธองค์	ข้าจักประภูยัคิ
๑ โหยให้ใดทุกข์จรทรง ก็เสด็จลิลลาคลาไคล	กรันแสงพิศวง
๑ ครนถงมณเฑียรภูวไนย คตทั้งปวงขมินาน	15/06/2564 พระอานนท์ ไซ

๑ เมื่อมันยังมี
มายังสมเด็จ
คดียนาน

๑ ทราบชุต
ว่าครุทั้งหก
จะนำนรา

๑ ยังจักว่าสม
จะเป็นบรม
ภิมุกขมาน

๑ สมเด็จโลกุต
ครุาสภัทร
สภัทรอย่าฟัง

๑ มิงฆาทฤษฐี
ครุณวาชวิตร
ทวงคตา

๑ เมื่อใดเสียทฤษ
ละโทษมุตค
วิยตตโม

สภัทรชี่
มุนินทรไทรย

คโมริชุต
ยังอุตมาน

มนาชคม
วิสุทธสา

ครไชพิมุติ
พิรัชญาณ

พทโธอริ
กจักไปยัง

ฐิมุหคิต
จงอุตตมา

ลิตาครรไล
พิภพแล้วไซ

ตมาชญาณ
จะเป็นชการ

อชิกคณา
ทรรมยา

มโนชการ
เขานหมู่พาล

ขควรจะหวัง
โลกันตรัง

แลโลกภา
สุวัทนา

๑ สุกัทรพิง

บรรลขนาน

ภิมขมต

๑๓ เมื่อนั้นสมเด็จพระโพ

บายมุขมณฑล

๑ ทวารานน

ทรมนัศวรวงศ์

๑ ศาสตราจะไว้ ไตร

บรมบรรณสุตราณ

๑ ครั้นสุกพุทธโฆวาท

ปฐมณานทรง

๑ ครั้นเสด็จสมเด็จพระ

ไตรพิชเปรมปอง

๑ ครั้นเสด็จวิโมกษา

บันจານิรายล

๑ พระศรีสุคตทศ

สมธรรมโมณา

๑ อากาสนัญจา

สมเด็จพระทศพล

สุคตทรง

เป็นอาริโย

กวางโร

ขัณมิโก

ธิบดินทรทศพล

คำรัสเรียกภิกษุสงฆ์

ทออย่าทนทุกชาติทรง

สทศศีลสมาทาน

ขัญกตคมาจารย์

ควนัยสนององค์

มุนีนารถเสด็จคง

ทศขณานตรัสตรอง

มุนีนารถเสด็จครอง

จตุณานนฤมล

พระศาสดากัเสด็จทล

ยศณานวิญญา

ทิศเทพศาสดา

ลยณานเสด็จทล

ยคเนวนฤมล

15/06/2564

กัคากถนिरาศัลย์

- ๑ ฦาณาสนัญญา
อปรสขสร
- ๑ ปางนั้นสมเด็จพะ
โดยเสด็จพุทธาญาณ
- ๑ ครันเส็จสำแดงฤทธิ
กกลยคนมายังพร
- ๑ ใจแจ่มกตโดย
ว่าผู้พุทธนฤมล
- ๑ ยักศกัษพุทธโอรส
สขสขวบนันกาล
- ๑ เทวาคณาใน
เสนาคณาพล
- ๑ อัครรรยในกาล
๔ ๕ ๕
พาพนคะครนใน
- ๑ อรรณพลพนาม
๕
ศฟองพะพนสา
- ๑ พระเมรุอ่อนโอน
ลดาพนันฤกภา
- ๑ เภรคะภิกษมออง
๕
ทงกิงสดากาล

- คเนทศในพรรณ
- เพชญ์พุทธนฤพาน
- อนรุทธชฌณาน
- คตเคนนิวาสัญ
- อนรุทธเสด็จปลัน
- คพวกภิกษุสามล
- อรรณคันทเสด็จคต
- ธิยคินทรนฤพาน
- อนรุทธภาคญาณ
- ทังพวกภิกษุโฆษล
- ชคคินทรสามล
- กัรลงรลงานใจ
- ภคาธารหวั่นไหว
- คระยคยคทังเวหา
- นทคคามภิกษารา
- ครนนิโฆษอองออิ
- สันโตนท้าวลคภคค
- สรเสียงคระคภคกาล
- ๕ 15/06/2564
- สเทอณฑองชราชาร
- คระยคคคคคคคคคคคคค

๑ กุริยางควาสพ
 ยพิภพสถานเพลง
 ๑ แม่นมาสู่ธารินทร์
 สวดสารโคขยบรร
 ๑ อรหันตกลางองค์
 ไตรลักษณ์ญาณ
 ๑ สบสัทวคณา
 กิ่งเกล็ดอภินยชาษตรี
 ๑ ฟาดินภักทาสยบ
 สิบทิศจรอำธา
 ๑ ไร่ ไร่ มุนีนารภ
 ท่วนเสด็จไปสู่สวรรค์
 ๑ แค้นจะเห็นใคร
 แหนงว่าจะวายชี
 ๑ ไปทวยสมเด็จพระ
 คิดว่าจะอยู่ใน
 ๑ แค้นจะวายสุข
 ไร่ไรทรารันต์
 ๑ เคยเป็นพ้านกนินิต
 เป็นฝั่งคโนปาร-

ตระหลบศัพทเอง
 ทิพยพาทยพิณพันธ์
 ทั้งพรหมินทร์คังคัล
 พนิยมกาถา
 ก็สวดธรรมนิตยา
 พุทธคุณวาที
 นรุกรมากมี
 ประตุจมีวยชีวาตมา
 ทั้งไตรภพโคกกา
 ตูรแตก่าสรวญศีลย์
 มานีราศนิราพลัน
 คยไปรคยปรานี
 พ้านกนิในโลภย์
 วิตรม้วยพิราโดย
 มุนีนารภจอมไตร
 ภพโลกย์ นโคกศีลย์
 จะมุลมุษจาบัลย์
 อระเพียงจะประปราน
 จตพิชสยสถาน
 คโคคตาไศรย

- ๑ คอรัทนต์สำเนา
 ๔๕
 ทนจะอาลัย
- ๑ โอ้อำปหน้าเจ็บ
 ใครเลยจะบันทูล
- ๑ เคยฟังมฤตุรศ
 ๔๕
 ทนจะฟังสาร
- ๑ เคยเห็นกัศายทุกซ์
 ๔๕
 ทนจะมุ่มมอง
- ๑ พระองค์พระอรชร
 ๔๕
 ทนจะม้วยมล
- ๑ เสียงให้ทุกเรือนราษฎร
 สรวลขกระศัลย์ใน
- ๑ เพียงภาพขบจัก-
 จะพกจะพาพล
- ๑ ครนรุ่งอรุโณ
 ใต้นชชีนาจารย์
- ๑ แก่กรงกระษัตริย์
 จะตกจะแต่งอิน
- ๑ จะถวายพระเพลิงสรพ
 ๔๕
 กุรุงกรมราเชนทร์

จะข้ามเราทั้งปวงไป
 จะละสัตว์โคกสุณ
 คือหนามเหน็บในค้ำภู
 รศธรรมไปรศปราน
 พจนาคณจอมอารย์
 ผู้ใดเลยจะกล่าวสนอง
 ขรรคศุขเฉลิมฉลอง
 ผู้ใดเลยจะเปรียบขุ่น
 คทิวานราศัลย์
 จะมีคมนทกาไสย
 ๔๕
 กนรนาททั้งแดนไทรย
 ภาพจักรโหยหล
 ราพาพมณฑล
 ทั้งปวงเป็นประไลยลาญ
 อนรททภาคญาณ
 ไปขอกอรรธวาทีน
 พิศปรตภูมินทร์
 ๔๕
 ทรพิมานพิมลเมร
 ๑๕/๐๖/๒๕๖๔
 สรรเพชฌัญญุเบนทร์
 ขิบคินทรเสด็จพลัน

๑ ปางนั้นสุขคนขาว

มนขาวขมขยบรร

๑ ปาริกชาติชล

ถวายุรศพฤกษามาลัย

๑๕ นฤยทิสำแดงกล

๑ ขวรรณรคณาคลา

๑ วจิตรพิพิชจรณจวง

๑ วิสทอมกฏเกล็ดอนกลาย

๑ วิวัชจิตรเน็คฉัน

๑ ซวลิตวิจิตรสรอมโสรม

๑ ประทมกสมหมายเหมือน

๑ กนกคิลกมาลา

๑ ระเบียบประภักร์พรายพราย

๑ สรทรวพิชจรสจรูญ

๑ ขนิครชิตแกมกาญจน์

๑ อตุลวิบูลภาคี

๑ อนนตส์คนธลิ่งลอง

๑ มังกรกนิรเน็คฉาย

๑ อรคภชงคโฆษล

๑ คุรุวิมุตเจียรเจริญ

ทิพยตกแต่สวรรค์

พคอกดวงผลากาญจน์

ครลขวลหอมเจ็ดวาร

บุษปทิพยโฆษล ๗

๑ ชุมทั้งสามล-

๑ ไคลชมรามา

๑ มาลัยเพ็ดคดวง

๑ เทพเรียงราย

๑ มัญจุลาพรว

๑ มาศแมนโคม

๑ คาษคอคาวเคื่อน

๑ เรื่องทั้งจรณา

๑ พรวณยังยาย

๑ ฉัตรเพ็ญภูล

๑ บุษปคอคอมาล

๑ ทิปราชี

๑ เทพเนองนอง

๑ ภาพอองงยาย

๑ คุวิแมนมล

๑ เห็นกพนเอน

๑ ราชา

๑ ทั้งยักษ์ปวง

๑ ผกาถวาย

๑ ยังกมคัล

๑ ฌพราย โฝยม

๑ ครไลเลือน

๑ ประคัยคา

๑ มรราย

๑ ระเบียบ

๑ ฐราชาร

๑ ยมาลีย

๑ แลเทียบทอง

๑ ประคัยถวาย

๑ ยรรยงยล

๑ รเม็ยลเม็ล

๑ อรคเน็คโคม

- ๑ ทิพยัมหิษจรโฆรม
- ๑ ชักคพยัคฆคชโกกรเกรียง
- ๑ พพิชิตรเวอรอง
- ๑ ภูลกุวมุกของค้อร
- ๑^{๓๒} ครนแลเสร์พลภา
คคคณพวัน
- ๑ กรถวาววรคิน
อนุจิตรอนุสม
- ๑ วรคณียทัก
กัยใหม่แลฆ่าเทิง
- ๑ มลราชครนเห็น
กฏเกียรคิพระอง
- ๑ ชกัถามวรพระ
พทชคิษยงแจง
- ๑ อนรทชกัไข
ครราชวราน
- ๑ แลระถาวรภา
คคบาทกัทรง
- ๑ มลราชครนฟัง^{TUDC}
ทคคฤณกัยล

- คาศค้อทาวโคม   คุรงเรียง
- โตกิเลนเยียง   ฉาผาคผยง
- สังคเมียงมอ   ทังโกรส
- โคประเคียงกร   พระพรายพรณ ฯ
- พพิชิตรอนันต์
- ทิยเทพยงคม
- ทรมนินทรภิมย
- พทชคฤค้ำเลิง
- ทนศฤแลเพลิง
- พทชคพกัคง
- กัจเปนพิควง
- คยพิตรล้ำแดง
- อนรทชขแคลง
- เพราะว่าเพลิงขสังหาร
- พจนภาคยขนาน
- วรพทชนรงค์
- ศยป้เถรพิมง
- เมตคภาพพิมล
- พจนังกพินน
- ยศพระมุนีใน

- ๑ นุศรมย์คักขนาน วรภาคยษ์ไคล
- กตพทุทณฺใน บุษยมนัญชกาญจน์
- ๑ วรบาทยुकส ทศพลบัณฑิตกาล
- กัทรลอบวรภาณุ จนะมัญชุตศลา
- ๑ ทลสณิตศรฺภาศ ยษ์เถรมหา
- คุณคามภิราชาว ยลบาทภิวันท์
- ๑ ครนฺโทโยอิตฺติง สทวิสทชมทั้น
- คภิมทภิวัน ทิยชาติกัคน ๗
- ๑ ปางนฺนคฺรณฺนบวรจรบทยทั้น เห็นเป็นพิมพ์คิน กัคิง
- ๑ ท่าเลิงเพลิงอครโซไซโนฤทธิกัทรอง เผาผลาญพระองค์ ขนาน
- ๑ เปล่งเขี้ยวแสงสุประภาหุคาคตรบัณฑิตกาล เทโซกัชชวาลย์ ประไพ
- ๑ หมคมทิลชินชาติเรืองระกระไร แยมปนชูลิโค ยมึ
- ๑ ปางนฺนพนฺพผลพรณทพิชชลมึ ตกแต่นทิวาร สวรรค์
- ๑ ไสจรสรงผงผลทลจรจรนรัตนคั คับแสงหตาพรณ ระงับ
- ๑ เพลิงเผาผลาญสการกิตยลิตทียกัคัย สัพพัญญุณศัพคัพ ทบัณฑิตภา
- ๑ คอกทวงอุบลกุสุมกรกัถอ ถวายวันทนาคื่อ สุกนชั
- ๑ เทวามานุษยชนกรวรกัมน ทโสวโสคน ๗ไคล
- ๑ ไสจรสรงชาติวิบูลย์อคุลยกประไพ แตรสังฆเกรียงไกร สำเนียง
- ๑ คนตรทพิชบัณฑิตกาลผลานสรจําเวียง สบคัพทโสวเสียง บันภา
- ๑ แมนมามาตยบุษปะอุบลกัถอ ถวายชาติพทชคื่อ ๗ไร ๗

๑๕ ปางนั้นสมเด็จพระบรมขัต
 มณฑลธราพลประไพ
 ๑ เสรีสรรพพระทัยบรรณา
 รัชชาทุพระบรมหาร
 ๑ ยี่สิบนักภาจระไซ
 ราชามหาสมมติอัน
 ๑ รัชชาทุพระบรมสุคต
 ตกแต่งมไหสรยมหา
 ๑ แก้วเกาประกอยกตมาขอ
 แห่งมลราชบรรอง
 ๑ มาถวันทั้งแปดทิศประชุม
 ทั่งทัพพลชัยพลพนาน
 ๑ จักแจกพระชาตวรพิน
 ึ่งไทรณพราทมณกัมา
 ๑ พระชาตุเป็นอัญญาประภา
 แจกมตากษัตริชตียสรวง
 ๑ รัชไปผคงบรรชาต
 บรรวมหาสรยพิมง
 ๑ ปางนั้นสมเด็จพระนฤบดิน
 ใช้ทูคนำสุวรรณศรี

คิยวงษเนื่องใน
 พุทธคุณประการ
 ชนระกาณูนาธาร
 ยถวายบังคมคัล
 ทุกระเทศสยสรพ
 ประสงค์ศรัทธา
 ทศพลศาสตร์กา
 บริพารทูลทรง
 วรรชาทุโดยจง
 คยพิตรภูบาล
 ตกลงสินาร์สถาน
 คอเนกนานา
 ขยพิตรศาสตร์กา
 ยวิรัชยศักดิ์วง
 คยพิมลชัยยวง
 สิทธิศักดิ์แปดองค์
 อภวันทบรรจง
 คพิมานเจคัย
 15/06/2564
 ทรสินทรโมพิ
 คุภสวัศคิมาวขอ

- ๑ พระธาตุพระยวเรศ
จักแจกแก่กรุงนฤยตีพอ
- ๑ มลราชซึ่งปรกติภาคย์
อังการเขศวชลิ
- ๑ ทูตาทูตทททตรง
ไปถวายแก่กรุงนฤยตีคต
- ๑ ก่อเป็นมหาขรรมา
ถวายที่ปคนขรรมา
- ๑ ส่วนโทรณพราหมณผู้ควง
ไ้แต่หริภุณภทนาน
- ๑ ซอกุมภชาตวรสถ
หวังให้นรากรทังตรี
- ๑ ที่แท้พระธาตวรพุทธ
เจ็ดโทรณมีคุณประมาณ
- ๑ เทพาสราสรวิวัน
โทรณหนึ่งก็สถิตภพ
- ๑ ก่อเป็นมหาขรรมา
ในรามคามภริยวิน
- ๑ พระธาตุพระสุคตขรร
แปดโทรณก็ประคิษฐา

ทศพลเหล็กหลอ
ประมาณโสคณมี
บริจาคคยาคิ
พุทธศกโสภณ
วรภาชนันนฤมล
วรโมฬิราชา
คพิพิชเชษฐา
สยวันทนากการ
วรชาตจอมอารย์
ก็ประคิษฐิเจคิย
นพิเศษโมฬิ
ภพถวายนมัสการ
บดินทรจอมอารย์
ก็สถิตย์ในชมพ
ทนมัสคชมช
รคราชนาคินทร
คพิคาลผงสินธุ์
ทรภชงคยชา
มยพิศรคาศดา
วรสถูปสยสถาน

๒๓ ◉ ทาตามธาตุ^๕ของชาวสมเด็จเจ้าจารย์

เทาประคิษฐาน

◉ ก่อเป็นเจดีย์พดพิง

เทพไตรศรี

◉ พระธาตุ^๕ของชาวอโชนก

ธารราชัน

◉ ทาตามธาตุ^๕ของชายอุรังสถาน

ในบุรพการ-

◉ ทาตามธาตุ^๕ของชายธโชนก

รัตนพอง

◉ สีสียพระทันตอกุม

พุทธชากรม

◉ เทพาสุรรคณเคล็ดหลาย

ไปผดุงถวาย

◉ ทิวตั้งจักรวาฬเนื่องหนัก

คฤสมเด็จจรรยา

◉ เทวานาเนกขรรจง

มาลยบุษบง

◉ พระธาตุ^๕สรพรเพชญ์ศาสตร์

สถานเขษณา

อมรเพชรกัทยาน

ในไตรศรี

จุฬามณีวงศ์

ยังคงคัล

สถิตยจิตรในคัน

นมัสการ

สถิตยจิตรบันฑิต

กึ่งค

ภชงคยพิหารัง

ขัญชาณูสม

ยวรสิรินุสม

พรวนาพราย

กษิตจิตรทรทาย

ยังคงคัล

อิศวรสรวณันท์

เสด็จคง

วิจิตรฤทธิกทรง

กัญชา

๑๕/๐๖/๒๕๖๔
บรมศุชมหา

ทั้งสาเกต

๑ ขอดถวายอภิวาทบุคคล

ปางชเลศกิจกาล

๑ ขอศุขสมยัตติเนื่องนันท

ภยสยสรว

๑ ชื่อว่าเกิดมาในท้องชเรศตรี

ยศสวัสดิศริ

๑ แม่รู้ศิลปสาทรสยสรวรพ

รณรงคกรัน

๑ แม่มีกุลวงษชเรศตรี

โคมประไพพิ

๑ ย่อมถึงแก่กรรมนานา

พยาธิโรคา

๑ ลางข้างไ้พื้นนราช

ณในพิณันตร-

๑ ลางข้างออกจากพิรทยา

แล้วกถึงแก่มฤ

๑ แม่มีสกุลเพียงศิริสถาน

สูงกว่าโสฬ

๑ มีฤทธิสังหารเกรียมกรม

ชยทั้งแสนโก

ขทจรทศพล

นราศัลย

อัยคิในชรรณ

พณามิ

สิทธิฤทธิณิแลม

ศุไชสวรวรย

สถิตจิตรกัพนัช

ทราว

ทิพยสมยัตติรุจิ

วิยเกษฎา

ทกขวิยัตติชรา

นินันทร

มนศทุกขจะมร

ครรภา

ทฤษคิสุรยประภา

ตยูกาล

บรรพตจักรวาทปาน

ศแคนพรหม

สรนรชนชม

ฎิจกรวาท

๑) แม่มมีพริยภาพท้าวหาญ
พันทั้งสามโล

๑) เทียรถึงแก่ชีวิตกัไซย
เป็นอนิตยัน

๑) สบสัควนาเนกเหลือหลาย
แต่จะถึงกรร

๑) เทียรถึงแก่กาลนฤช
ทิวทั้งไทรยศร

๑๖) ทนจักแกลงถ้าวธรรม
มสัควเกิดนানা

๑) พุนในอุทรแล้วมา
แลถึงพิสัยในครรร

๑) ลางบางจักคลอคมิทัน
ทม้วยพิสัยในทวาร

๑) ลางบางคลอคคัล้อยถึงวาร
วิบัติเกิดโรคา

๑) ทนทุกชัษุกคิแสนโคกา
อนิตยในภพไทรย

๑) ลางบางอับคิมาใน
แลคลาศชีวาตมาสนัญ

ทศพลคชยาน

กยแค้นไทรย

ทุกขวิบัติคิกไป

ครายกาย

ชนมชัศวรก็คมาย

มะมากม

วิตรมรณกม

ก็โคกคัลย ๗

อับคิโคยกรร

เกิดโภยโรคา

เห็นแสงสุรยัน

หน่งแล้วออกกาล

แล้วถึงมรณา

๑๕/๑๖/๒๕๖๔
เดือนหน่งแล้วโคด

- ๑) ลางข้างเกิดมาขมมีทัน
มาเขียนก็มีวัยชนมา
- ๑) ลางข้างถึงสืบพรรษา
พิกลกายแปรเป็น
- ๑) หักเหือดเลือดกลมชุ่มเช็ด
อุทรโรครัญจวน
- ๑) ลางข้างครรภ์แก่แปรปรวน
มโนพิการมนต์
- ๑) คีโรคมพิกลอุบัติ
วิภาพเภทพิการ
- ๑) ลางข้างพฤตมิไภยมาพาน
งรงกงงนึ่งนง
- ๑) เทรทรคหุคขึงขมมีตรง
แลทนิวากยากกาย
- ๑) ลางข้างพันหักห่างหาย
แลผนกัหรงอกฝอกหลง
- ๑) ลางข้างกรรมโรคตรลง
หุโรครุมรัญจวน
- ๑) หักเหยให้เห็นแปรปรวน
สกลพิการจันทร

ถึงขดงกรรม

อุบัติโรคา

ไซ้เขียนเขียน

โรคาмаกรวน

เภศกฤตย์พิท

คางเว้าเท้ากราน

ลูกล้มไหลหลง

เข็ญการกลีบกลา

หัดถ้ำบาทแลสง

เป็นไยบายกรวน

๑ ง้อยเพ็ลยเสี่ยเท่าทุกซัทน แกฬชรูยรายวันท์	กาษาบูรยล
๑ ลางบางเห็นเมื่อสายณท์ มถิงแก่วิตกไยย	อรุโณทยกรร
๑ ผู้วายชีวิตรหากไป มณษยโคกโคกา	ผู้ยังอยู่ใน
๑ เป็นเที่ยงในธรรมนิตยา นุเทพสุคสรวงสวรรค	แมถิงเทวา
๑ สยสัควนกรนิรัน มเกศทังปวงกษเที่ยง	ครโตยยุคกกรร
๑ ลางบางเขาวรูปปรเคียง มโนภรมย์เกษฎา	สนิทเสนท์อรเอียง
๑ แล้วยคายววยชีพนิรา พิบศคยัคเคียวคล ๒	ยุคมม้วยชนมา